

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

**Финансиски извештаи изготвени во согласност со
Меѓународните стандарди за финансиско известување**

за годината што завршува

на 31 декември 2012 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за финансиската состојба	5-6
Извештај за промените во капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-67

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 2 3214 700
F +389 2 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Советот на Народна банка на Република Македонија

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст “Народната Банка“) составени од Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2012 година, Биланс на успех, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 67.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки.

Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Народната банка со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Народната банка. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Народната банка на Република Македонија на ден 31 декември 2012 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Останати прашања

Финансиските извештаи на Народната банка со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2011 беа ревидирани од друг ревизор во чиј извештај од 2 март 2012 година е изразено мислење без резерва за финансиските извештаи.

Скопје,

22 февруари 2013 година

Грант Торнтон ДОО

Директор
Ружа Филипчева

Овластен ревизор
Марјан Андонов

ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Членови на Советот на Народната банка на Република Македонија

Димитар Богов, гувернер

Маја Кадиевска-Војновиќ, вицегувернер

Фадил Бајрами, вицегувернер

Анита Ангеловска-Бежоска, вицегувернер (од 22 април 2012 година)

Верица Хаџи Василева-Марковска

Горан Петрески

Лиман Куртиши (до 6 октомври 2012 и од 4 декември 2012)

Драги Јанев (до 21 април 2012 година)

Тихомир Петрески

Сашо Арсов

Седиште

бул. „Кузман Јосифовски - Питу“, број 1
1000, Скопје

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***БИЛАНС НА УСПЕХ**

	Белешка	31 декември	
		2012	2011
Приходи од камати	5	553.657	531.687
Расходи за камати	6	(1.590.321)	(1.503.296)
Нето-приходи од камати		(1.036.664)	(971.609)
Приходи од провизии	7	239.754	235.870
Расходи за провизии	8	(10.701)	(5.904)
Нето-приходи од провизии		229.053	229.966
Нето нереализирани курсни и ценовни промени	9	438.397	2.412.687
Нето-приходи од хартии од вредност за тргување	10	538.206	541.354
Приходи од дивиденди	11	9.809	8.650
Останати оперативни приходи	12	224.366	368.230
Расходи за вработените	13	(371.270)	(361.252)
Депрецијација и амортизација	27,28	(78.948)	(77.192)
Останати расходи	14	(173.757)	(203.555)
Посебна резерва и исправка на вредноста	15	(5.630)	3.667
Нето-загуба/добивка за годината		(226.438)	1.950.946

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА

	31 декември	
	2012	2011
Нето-загуба/добивка за годината од билансот на успех	(226.438)	1.950.946
Останата сеопфатна добивка		
- <i>Позиции коишто во идни периоди може да се рекласификуваат во Билансот на успех</i>	-	-
- <i>Позиции коишто во идни периоди не може да се рекласификуваат во Билансот на успех</i>		
Вкупно останата сеопфатна добивка за годината	-	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината	(226.438)	1.950.946

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА**

СРЕДСТВА	Белешка	31 декември	
		2012	2011
Ефективни странски пари	16	182.714	363.003
Депозити во странска валута	17	25.913.801	24.668.079
Странски хартии од вредност	18	91.809.082	85.795.222
Злато	19	16.974.141	16.424.613
Специјални права на влечење	20	75.050	35.967
Девизни средства		134.954.788	127.286.884
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	21	8.367.713	14.337.310
Побарувања од државата за односите со ММФ	22	18.894.805	19.289.504
Хартии од вредност на државата	23	831.129	805.895
Побарувања од државата		19.725.934	20.095.399
Членство кај ММФ	24	4.969.099	4.643.057
Кредити дадени на банките	25	2.717.031	15.912
Други побарувања	26	-	-
Побарувања од банките		2.717.031	15.912
Недвижности и опрема	27	845.680	887.586
Нематеријални средства	28	28.319	39.609
Пригодни ковани пари	29	144.657	144.424
Побарувања од работењето	30	28.096	32.143
Останати средства	31	111.482	137.228
Вкупно средства		171.892.799	167.619.552

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА (продолжува)**

ОБВРСКИ И КАПИТАЛ	Белешка	31 декември	
		2012	2011
Готови пари во оптек	32	23.979.250	22.767.435
Депозити на банки	33	22.243.693	16.735.731
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари	34	13.053.966	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	35	25.975.784	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	36	9.690.392	14.304.267
Денарски депозити на државата	37	21.166.638	9.231.166
Девизни депозити на државата	38	10.978.792	12.063.953
Депозити на државата		32.145.430	21.295.119
Ограничени депозити	39	71.133	137.267
Обврски врз основа на алокација на СПВ - во име и за сметка на државата	40a	4.714.717	4.812.499
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата	40б	14.180.088	14.477.005
Обврски врз основа на членство и депозити	40в	4.969.099	4.643.057
Обврски кон ММФ	40	23.863.904	23.932.561
Останати депозити	41	1.920.551	2.898.739
Други обврски	42	172.143	199.308
Посебна резерва	43	3.543	907
Останати обврски	44	623.215	592.648
Останати обврски		798.901	792.863
Вкупно обврски		153.743.004	149.243.026
Капитал		1.289.789	1.289.789
Општи резерви		1.070.691	1.070.010
Ревалоризациони резерви		15.789.315	16.016.727
Вкупно капитал и резерви	45	18.149.795	18.376.526
Вкупно обврски и капитал		171.892.799	167.619.552

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ

Белешка	Капитал	Општи резерви	Ревалоризациони резерви*	Ревалоризација на уметничк и слики	Акумулирана добивка / загуба	Вкупно капитал и резерви
Состојба на 1 јануари 2011 година	1.289.789	1.017.666	14.138.781	1.777	-	16.448.013
Добивка за годината	-	-	-	-	1.950.946	1.950.946
Вкупно сеопфатна добивка за 2011 година	-	-	-	-	1.950.946	1.950.946
Нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени на златото	45	-	2.022.245	-	(2.022.245)	-
Нето нереализирани позитивни курсни разлики	45	-	390.442	-	(390.442)	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ	45	-	88.295	-	(88.295)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	45	-	(527.192)	-	527.192	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	45	-	(97.621)	-	97.621	-
Распределба во општите резерви	-	52.344	-	-	(52.344)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија	-	-	-	-	(22.433)	(22.433)
Состојба на 31 декември 2011 година	1.289.789	1.070.010	16.014.950	1.777	-	18.376.526
Загуба за годината	-	-	-	-	(226.438)	(226.438)
Вкупно сеопфатна добивка за 2012 година	-	-	-	-	(226.438)	(226.438)
Нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени на златото	45	-	583.338	-	(583.338)	-
Нето нереализирани негативни курсни разлики	45	-	(144.941)	-	144.941	-
Нето нереализирани позитивни ценовни промени за ХВ	45	-	16.596	-	(16.596)	-
Реализирани курсни и ценовни промени од злато	45	-	(594.110)	-	594.110	-
Реализирани ценовни промени за ХВ	45	-	(88.295)	-	88.295	-
Распределба во општите резерви	-	681	-	-	(681)	-
Распределба во Буџетот на Република Македонија	-	-	-	-	(293)	(293)
Состојба на 31 декември 2012 година	1.289.789	1.070.691	15.787.538	1.777	-	18.149.795

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	Белешка	2012	2011
Парични текови од оперативни активности			
Загуба / добивка за годината		(226.438)	1.950.946
Коригиран за:			
Приходите од камати	5	(553.657)	(531.687)
Расходите од камати	6	1.590.321	1.503.296
Нето нереализираните курсни и ценовни промени од злато	9	(583.338)	(2.022.245)
Нето приходите од хартии од вредност за тргување		(1.029.750)	(428.542)
Нето исправката на вредноста		2.828	1.437
Издвоени/(ослободени) посебни резерви		2.802	(5.104)
Депрецијација и амортизација	27,28	78.948	77.192
Парични текови од оперативни активности, пред промените во оперативните средства и обврски		(718.284)	545.293
Злато		59.429	(146.349)
Странски хартии од вредност		(4.984.110)	(15.593.787)
Ограничени депозити		-	6.116
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции		5.972.376	(14.334.531)
Побарувања од државата		-	(14.448.453)
Побарувања од банките		(2.700.001)	-
Останати средства		26.269	(29.086)
Готови пари во оптик		1.211.815	2.594.425
Депозити на банки		5.517.218	164.629
Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари		(1.095.121)	961.450
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции		(4.616.179)	14.301.961
Депозити на државата вклучувајќи ограничени и други депозити		9.797.862	10.047.754
Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата		-	14.448.453
Посебна резерва за судски спорови		(166)	(73)
Останати обврски		4.039	(127.497)
Примени камати		499.370	503.235
Платени камати		(1.584.100)	(1.495.511)
Нето парични текови користени во оперативни активности		7.390.417	(2.601.971)
Набавки на недвижности, опрема и нематеријални средства		(25.752)	(72.295)
Приноси од продажба на недвижности и опрема		-	18
Нето парични текови користени во инвестициски активности		(25.752)	(72.277)
Повлечени / (издадени) благајнички записи на НБРМ		(6.260.149)	6.279.963
Нето парични текови користени од финансиски активности		(6.260.149)	6.279.963
Нето-зголемување на парите и паричните средства		1.104.516	3.605.715
Пари и парични средства на почетокот на годината		25.067.049	21.461.334
Пари и парични средства на крајот на годината	46	26.171.565	25.067.049

1. Општи информации

Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народната банка) е централна банка на Република Македонија и е единствена емисиона институција во државата. Народната банка како централна емисиона банка се конституира во 1992 година. Организацијата и работењето на Народната банка се регулирани со Законот за Народната банка на Република Македонија објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 158/10 од 9 декември 2010 година и бр. 123/12 од 2 октомври 2012 година. Народната банка е правно лице со административна, финансиска и управувачка самостојност и е овластена за постигнување на целите и за извршување на задачите утврдени со закон.

Според Законот за Народната банка, основната цел на Народната банка е постигнување и одржување на ценовната стабилност. Друга цел, којашто е подредена на основната цел, е да придонесува кон одржување стабилен и конкурентен пазарно ориентиран финансиски систем. Трета цел на Народната банка е поддржување на општата економска политика, без да се загрози остварувањето на нејзината основна цел и во согласност со принципот на отворена пазарна економија со слободна конкуренција.

Народната банка, најмалку двапати годишно, го информира Собранието на Република Македонија и јавноста за монетарната политика. Во рок од четири месеци по завршувањето на годината, Народната банка поднесува и објавува еден или повеќе извештаи до Собранието на Република Македонија и до министерот за финансии, одобрени од Советот на Народната банка во врска со состојбите во економијата за време на финансиската година којашто завршила, како и за перспективите за економијата за следната година, со посебен осврт кон целите на политиките на Народната банка и состојбата на банкарскиот систем на Република Македонија. Народната банка ги доставува годишните финансиски извештаи, одобрени од Советот на Народната банка и потврдени од независен надворешен ревизор, до министерот за финансии, до Собранието на Република Македонија, до претседателот на Република Македонија и до претседателот на Владата на Република Македонија.

Капиталот на Народната банка е во сопственост на Република Македонија и тој не може да се пренесува или да е предмет на какво било оптоварување. Нето-добивката или загубата на Народната банка се утврдува во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување. Финансискиот резултат за распределба се утврдува кога од нето-добивката се одзема вкупниот износ на нереализирани ревалоризациони приходи и тој износ во целост се пренесува на сметките на ревалоризациони резерви и кога од сметките на ревалоризациони резерви се одзема износот на реализираните приходи во годината за коишто биле издвоени ревалоризациони резерви во минати периоди и се додава на финансискиот резултат за распределба. Нереализираните ревалоризациони расходи се покриваат од соодветните сметки за ревалоризациони резерви сè додека салдото на овие сметки не се сведе на нула, а потоа од добивката остварена во тековната година, од сметката за општа резерва и од капиталот.

1. Општи информации (продолжува)

Финансискиот резултат за распределба се распределува во општи резерви и во Буџетот на Република Македонија и тоа: 70% во општите резерви до постигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот, односно 15% во општите резерви по постигнувањето на нивото на основниот капитал пропишан со Законот. Остатокот е приход за Буџетот на Република Македонија. Доколку Народната банка оствари негативен резултат за распределба, тој се покрива прво од сметката за општи резерви, а потоа од капиталот. Ако вредноста на активата на Народната банка е пониска од збирот на нејзините обврски и капиталот, кусокот на капитал ќе го покрие државата или во пари или во преносливи должнички хартии од вредност со одреден рок на достасување коишто се издадени по пазарни каматни стапки што преовладуваат во Република Македонија.

Орган на управување на Народната банка е Советот на Народната банка. Вкупниот број вработени на 31 декември 2012 година е 437 (31 декември 2011: 434).

Финансиските извештаи се усвоени од Советот на Народната банка на Република Македонија на 22 февруари 2013 година и се потпишани во негово име од страна на претседавачот на Советот на Народната банка:

[Handwritten signature]
Димитар Богов,

претседавач на Советот на Народната банка

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при изготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу:

A Основа за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), коишто ги вклучуваат и стандардите и толкувањата одобрени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) и толкувањата издадени од Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

Финансиските извештаи се изготвени според принципот на набавна вредност како основа за мерење, модификуван за мерењето според објективната вредност на хартиите од вредност за тргување, златото и уметничките слики.

a) Усвојување нови или ревидирани стандарди и толкувања

Во 2012 година стапија во сила одредени нови МСФИ коишто се однесуваат и на Народната банка. Подолу во текстот се дадени новите, изменети стандарди или толкувања, коишто се или би можеле да бидат релевантни за работењето на Народната банка и нивното влијание врз сметководствените политики.

Примена на „Презентацијата на ставки од Останата сеопфатна добивка“ (Измени на МСС 1) - Народната банка изврши примена на „Презентацијата на ставки од Останатата сеопфатна добивка“ (Измени на МСС 1). Измените во МСС 1 стапуваат во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јули 2012 година и бараат ентитетите да ги групираат ставките презентирани во останата сеопфатна добивка како ставки коишто, во согласност со останатите МСФИ, нема да бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби и ставки коишто ќе бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби кога одредени услови ќе бидат исполнети.

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка

На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, одредени нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди се издадени од страна на ОМСС, но сè уште не се во сила и не се применети од страна на Народната банка пред датумот на стапување во сила (освен за измените на МСС 1 објаснети претходно).

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

б) Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)

Народната банка очекува дека ќе ги примени сите релевантни објави во сметководствените политики во првиот период што почнува по датумот на стапување во сила на објавата. Подолу се презентирани подетално информациите за новите стандарди, измени и толкувања релевантни за финансиските извештаи на Народната банка.

Пребивање на финансиските средства и финансиските обврски (измени на МСС 32 и измени на МСФИ 7) - Измените на МСС 32

вклучуваат упатство за примена со цел да се појаснат неконзистентностите во примената на МСС 32 за критериумот за пребивање на финансиските средства и финансиските обврски. Дополнувањето на Упатството за примена на МСС 32 вклучува појаснување за значењето на „законска обврска за нетирање“ и појаснување дека одредени системи на порамнување на бруто-основа може да се сметаат како системи за порамнување на нето-основа. Измените на МСС 32 стапуваат во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јануари 2014 година и ќе се применуваат ретроспективно. Со **измените на МСФИ 7** беа додадени одредени квалитативни и квантитативни обелоденувања коишто се однесуваат на бруто и нето-износите на признаените финансиски инструменти коишто се: (а) нетирани во извештајот за финансиската состојба и (б) финансиски средства и обврски коишто во извештајот за финансиската состојба се прикажани на бруто-основа, но коишто согласно со договорните услови може да се порамнат на нето-основа. Измените стапуваат во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јануари 2013 година како и меѓупериодично во рамките на тие годишни периоди.

Народната банка проценува дека овие измени нема да имаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи.

Годишните подобрувања 2009-2011 (Годишни подобрувања)

извршија одредени мали измени во голем број на МСФИ. Овие годишни подобрувања стапуваат во сила за финансиските извештаи за периодите коишто почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Измените што се однесуваат на Народната банка, а ќе бидат применливи за финансиските извештаи за идните периоди се: појаснување на барањата за почетен извештај за финансиската состојба и појаснување на барањата за споредбени информации коишто ги надминуваат минималните барања.

Народната банка проценува дека овие измени нема да имаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

А Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

- б) *Нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди коишто сè уште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Народната банка (продолжува)***

МСФИ 9 Финансиски инструменти (МСФИ 9) - ОМСС има за цел целосно да го замени МСС 39 Финансиски инструменти: Признавање и мерење. До денес, се издадени поглавјата коишто се однесуваат на признавање, класифицирање, мерење и депривирање на финансиските средства и обврски. Овие поглавја стапуваат во сила за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Останатите поглавја коишто се однесуваат на методологијата за оштетување и сметководство за хеџирање сè уште се во процес на развој. Понатаму, во ноември 2011 година, ОМСС привремено одлучи да направи одредени ограничени измени на моделот за класификација на финансиските средства според МСФИ 9, со цел да нагласи одредени прашања во врска со примената. Народната банка го разгледува влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи.

МСФИ 13 Мерење на објективната вредност (МСФИ 13) - МСФИ 13 ја појаснува дефиницијата за објективната вредност и дава упатство и подобрени обелоденувања за мерењето на објективната вредност. МСФИ 13 нема влијание врз тоа кои ставки е треба да бидат мерени по објективна вредност. Тој е применлив проспективно за годишните периоди коишто почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Народната банка го разгледува влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи за идните периоди.

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

Б Трансакции во странска валута

Функционална и известувачка валута

Ставките коишто се вклучени во финансиските извештаи се прикажани во валутата на примарното економско окружување во кое делува Народната банка (функционална валута). Финансиските извештаи се прикажани во МКД, којашто е функционална и известувачка валута на Народната банка, искажани во илјади денари.

Трансакции и состојби

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат во МКД според девизниот курс на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба. Трансакциите коишто се извршени во странска валута се изразуваат во МКД по девизниот курс на денот на трансакцијата.

Сите разлики од промените на девизните курсеви се признаени во билансот на успех.

Девизен курс:	31 декември 2012	31 декември 2011
	МКД	МКД
УСД	46,6510	47,5346
ЕУР	61,5000	61,5050
СПВ	71,8522	73,3424

В Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето-вредност се прикажува во Извештајот за финансиската состојба на нето-основа, доколку се исполнети одредени услови предвидени со соодветен стандард за нетирање и можност за прикажување или порамнување на трансакциите на нето-основа.

Г Репо-трансакции

Продадените хартии од вредност што се предмет на повторно купување (репо-трансакции) се прекласификувани во финансиските извештаи како средства коишто се дадени под закуп кога преносителот, според договорот, има право или намера да ги продаде или повторно да ги заложат како обезбедување. Обврските врз основа на репо-трансакции се вклучени во обврски врз основа на девизни репо-трансакции. Побарувањата врз основа на купените хартии од вредност коишто се предмет на повторна продажба (обратни репо-трансакции) се вклучени во побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции и кредити дадени на банките.

Разликата помеѓу продажната и куповната цена претставува камата и е пресметана за целокупното времетраење на договорот со примена на методот на ефективна каматна стапка. Хартиите од вредност коишто се предмет на заем се прикажани во финансиските извештаи.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Г Репо-транзакции (продолжува)

Хартиите од вредност коишто се позајмени и оние што се примени како обезбедување за обратни трансакции не се признаваат во финансиските извештаи, освен доколку не се продадени на трети лица, а во тој случај набавките и продажбите се прикажани како добивка или загуба и се вклучени во приходите од работењето. Обврската за враќање на хартиите од вредност се прикажува по објективната вредност како обврска од редовното работење. Репо-транзакциите се прикажани по амортизирана набавна вредност исто како и кредитите дадени на банките (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2S).

Д Депозити во банките

Депозитите во банките се прикажани по амортизирана набавна вредност исто како и кредитите дадени на банките (види белешка 2Ж), намалени за исправката (види белешка 2S).

Ѓ Монетарно злато

Монетарното злато го сочинуваат златните депозити во кореспондентни банки и залихата на златни прачки изработени по меѓународните стандарди коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Монетарното злато е дел од девизните резерви. Златото се мери во единица мерка фина унца злато.

Монетарното злато е класификувано како финансиско средство според објективната вредност преку билансот на успех определено како такво при почетното признавање и се мери по објективната вредност. Објективната вредност на монетарното злато е поврзана со цената на златото. Објективната вредност е вредност којашто може да биде остварена при продажба на средството под нормални комерцијални услови помеѓу две заинтересирани страни и е пресметана врз основа на цената на Лондонската берза за злато, изразена во САД-долари, деноминирана во МКД по тековниот девизен курс на МКД во однос на САД-доларот на денот на трансакцијата.

Реализираните и нереализираните добивки и загуби од ревалоризацијата на златото на крајот на пресметковниот период коишто произлегуваат од промените во пазарната цена на златото и промената на курсот на денарот во однос на САД-доларот, се вклучуваат во билансот на успех. Каматата од монетарното злато е вклучена во приходите од камати.

Е Пари и парични средства

За целите на Извештајот за паричните текови, парите и паричните средства ги вклучуваат износите со рок на достасување пократок од 90 дена од датумот на стекнување, вклучувајќи ги девизните депозити без ограничените депозити, девизите во трезорот на Народната банка и средства во СПВ на посебната сметка кај ММФ.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Ж Финансиски средства

Народната банка ги класификува финансиските средства како: финансиски средства според објективната вредност преку билансот на успех, кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до достасување и средства расположливи за продажба. Народната банка ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност преку билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Финансиските средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех се признаваат по нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, а трошоците за набавка се признаваат во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Финансиски средства коишто се мерат според објективната вредност преку билансот на успех

Оваа категорија има две поткатегории: финансиски средства коишто се чуваат за тргување и оние коишто се класификуваат според објективната вредност преку билансот на успех во моментот на нивното стекнување. Финансиските средства се класификувани во оваа категорија ако се стекнати главно заради продажба на краток рок, или ако се класификуваат како такви од раководството.

Финансиските средства се класификуваат како средства коишто се чуваат за тргување ако се стекнати главно заради продавање или откуп на краток рок и за кои постои модел за остварување добивка на краток рок. Единствено странските должнички хартии од вредност се финансиски средства коишто се класификувани за тргување. Хартиите од вредност за тргување се вреднуваат по објективната вредност и промените во објективната вредност се признаени во билансот на успех.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирали на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Народната банка обезбедува пари на должник без намера за тргување.

Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизирана набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка. Ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата од државата за односи со ММФ, побарувањата од банките и другите побарувања се класификувани како кредити и побарувања.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Ж Финансиски средства (продолжува)

Хартии од вредност што се чуваат до достасување

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се недеривативни финансиски средства со фиксни или одредени периоди на отплата и со фиксен период на достасаност, коишто Народната банка има намера и можност да ги чува до периодот на достасување.

Хартиите од вредност што се чуваат до достасување се признаваат по амортизирана набавна вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

Доколку Народната банка продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија „расположливи за продажба“.

Хартии од вредност расположливи за продажба

Хартиите од вредност расположливи за продажба се оние финансиски средства коишто Народната банка има намера да ги чува на неодреден период и коишто може да се продадат поради ликвидносни потреби.

Хартиите од вредност расположливи за продажба, се мерат последователно по објективната вредност. Објективната вредност на инвестициите коишто котираат на активните пазари се засноваат врз котираните цени. Во случаите каде што нема активен пазар за должничките инструменти, Народната банка пресметува објективна вредност, користејќи техники на вреднување. Некотирачките сопственички акции чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена се прикажуваат по набавната вредност, намалена за исправката на вредноста.

Нереализираните добивки и загуби се искажуваат како посебна компонента на останатата сеопфатна добивка до моментот на отуѓување на вложувањето или вршењето исправка на вредноста. При отуѓувањето или намалувањето на вредноста, збирните добивки или загуби искажани во останатата сеопфатна добивка се вклучуваат во билансот на успех за периодот на кој се однесуваат.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
3. Објективна вредност

За вложувањата во финансиски инструменти со кои се тргува на финансиските пазари, објективната вредност се одредува преку котираниите пазарни цени.

За вложувањата коишто не котираат, објективната вредност се одредува преку пазарните цени на сличните вложувања, или се заснова врз дисконтираните очекувани парични текови.

S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства

Средства евидентирани според амортизираната набавна вредност

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба се врши процена со цел да се утврди дали постои објективен доказ дека вредноста на одредено финансиско средство е намалена. Финансиското средство е оштетено и исправка на вредноста се пресметува ако, и само ако, постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случуваат по првичното признавање на средството (настан што предизвикува загуба) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба влијае врз проценетите идни парични текови од финансиското средство, коишто може објективно да се проценат.

Проценетите идни парични текови треба да ги прикажат и да бидат во согласност со промените на достапните податоци од период во период. Методологијата и процената на идните парични текови се ревидираат на редовна основа од страна на Народната банка за да се намалат разликите помеѓу проценетите и фактички настанатите загуби.

Кога побарувањето е ненаплатливо, тоа се отпишува, а издвоениот износ на исправка на вредноста се ослободува. Таквите побарувања се отпишуваат откако сите потребни процедури се завршени и износот на загубата е одреден. Идните наплати на претходно отпишаните побарувања ја намалуваат вредноста на исправката на вредност за покривање загуби во билансот на успех или се признаваат како останати оперативни приходи.

Доколку во последователниот период износот на исправката на вредноста се намали и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста (како што е подобрувањето на кредитниот рејтинг на должникот), намалувањето на вредноста на финансиското средство треба да биде анулирано преку коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на анулирањето се вклучува во нето-добивката или загубата за периодот.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
S Исправка на вредноста и ненаплатливост на финансиските средства (продолжува)

Средства расположливи за продажба

На датумот на кој се сочинува Извештајот за финансиската состојба Народната банка врши процена за да се утврди дали постои објективен доказ дека е намалена вредноста на одредено финансиско средство или група финансиски средства. За вложувањата во сопственички инструменти класификувани како расположливи за продажба, значителното или пролонгираното намалување на објективната вредност на вложувањето под неговата набавна вредност се смета како објективен доказ за оштетувањето. Во тој случај, збирната загуба измерена како разлика помеѓу тековната објективна вредност и набавната вредност, намалена за исправката на истото побарување призната како добивка или загуба во минати периоди, се анулира од останатата сеопфатна добивка и се признава во билансот на успех. Исправката на вредноста за сопственички вложувања, призната во билансот на успех, последователно не се анулира низ билансот на успех. Доколку во последователниот период објективната вредност на должничките инструменти се зголеми и тоа може објективно да се поврзе со настан што се случил по намалувањето на вредноста, намалувањето на вредноста треба да биде анулирано во билансот на успех.

И Сметководство на датумот на тргување и порамнување

Сите редовни набавки и продажби на финансиски средства се признаваат на датумот на порамнување, односно на датумот на кој средството е добиено или предадено на друго лице. Редовните набавки или продажби се набавки или продажби на финансиски средства коишто бараат испорака на средствата во даден рок, што е главно утврдено по пат на правна рамка или конвенција на пазарот.

Ј Недвижности и опрема

Сите ставки на недвижности и опрема, освен уметничките слики, се признаваат по нивната набавна вредност намалени за акумулираната депрецијација и загубите поради оштетување. Инвестициите во тек се прикажани по набавната вредност на нивната подготовка вклучувајќи ги трошоците за трети лица. Не се пресметува депрецијација во текот на инвестицијата. По завршувањето на изведбата, сите акумулирани трошоци се префрлени на соодветните недвижности и опрема и се предмет на соодветната стапка на депрецијација. Добивките и загубите при расходувањето на недвижностите и опремата се прикажани во билансот на успех.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Ј Недвижности и опрема (продолжува)

Уметничките слики се признаваат по нивната објективна вредност. Промените во објективната вредност се признаваат во останатата сеопфатна добивка во ревалоризациони резерви за уметнички слики.

Депрецијација се пресметува на сите средства, освен на инвестициите во тек, со примена на праволинискиот метод, врз база на проценетиот корисен век на имотот и опремата, како што е прикажано подолу:

Основно средство	Корисен век на употреба 2012 година
Згради	5 до 50 години
Опрема	3 до 10 години
Возила	5 до 6 години
Мебел	5 до 10 години

Корисниот век на употреба на недвижностите и опремата се ревидира и се приспособува најмалку еднаш годишно, односно доколку се оцени како неопходно и се применува во иднина. Земјиштето, уметничките слики и нумизматиката не се предмет на депрецијација.

К Нематеријални вложувања

Нематеријалните средства се состојат од компјутерски софтвер. Средството е прикажано по вредноста по која е набавено и се амортизира според праволинискиот метод за проценетиот животен век, којшто изнесува од три до пет години.

Л Исправка на вредноста на нефинансиските средства

Средствата коишто имаат неограничен животен век не се предмет на депрецијација и амортизација и се тестираат за исправка на вредноста на годишна основа. Средствата коишто се предмет на депрецијација и амортизација се ревидираат за исправка на вредноста тогаш кога одредени настани или промени укажуваат на тоа дека книговодствената вредност не е соодветна. Загубата поради оштетување (исправка на вредноста) е еднаква на износот за кој книговодствената вредност на средството ја надминува неговата надоместлива вредност. Надоместливата вредност е поголемиот износ помеѓу објективната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и вредноста на средството во употреба. При оцена на исправката на вредноста на средствата, тие се групирани од најниско ниво според способноста да создаваат парични текови (единици за создавање парични текови). Сите нефинансиски средства, освен гудвилот, за кои била призната исправка на вредноста, се предмет на анализа за да се утврди дали постои можност за анулирање на исправката на вредноста на датумот на известувањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
Љ Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари не се платежно средство и вообичаено содржат уметничка или колекционерска вредност и следствено, се продаваат по цена повисока од вредноста на металот од кој се изработени. Народната банка произведува пригодни ковани пари за одбележување значајни настани, врз основа на одлука на Владата на Република Македонија. Пригодните ковани пари се вреднуваат по нивната продажна цена, донесена од Советот на Народната банка.

Приходите од продажбата на пригодни ковани пари се признаваат доколку е веројатно дека Народната банка ќе има идна економска корист од нив и доколку оваа корист може веродостојно да се мери.

М Доверителски активности

Народната банка има улога на доверител во доверителски активности коишто се јавуваат како резултат на чување или пласирање средства во име и за сметка на државата. Приходот што настанува врз овие основи е изземен од овие финансиски извештаи и средствата се прикажани на нето-основа.

Н Банкноти и ковани пари во оптек

Банкнотите и кованите пари во оптек емитирани од страна на Народната банка се прикажани во Извештајот за финансиската состојба како обврска во корист на имателот, изразена во номинална вредност. Кога банкнотите и кованите пари се повлекуваат од оптек, се зголемува обврската за депозитни пари, а се намалува обврската во корист на имателот за готови пари.

Њ Краткорочни хартии од вредност

Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи) се издаваат исклучиво во домашна валута со период на достасување од 28 дена. Краткорочните хартии од вредност (благајнички записи), издадени од страна на Народната банка за остварување на целите на монетарната политика, се евидентираат според дисконтираната вредност, одразувајќи ги износите што ги платиле банките за да ги добијат. Каматата се пресметува и се евидентира како што достасува. Благајничките записи на Народната банка првично се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана набавна вредност.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)

О Депозити

Депозитите се признаваат почетно по нивната објективна вредност. Депозитите се мерат последователно по амортизираната набавна вредност. Во депозитите се вклучени: депозитите на банките, задолжителната резерва на банките во девизи и задолжителната резерва на штедилниците во денари, задолжителниот депозит на банките и штедилниците, депозитите на државата, ограничените депозити и останатите депозити.

П Посебни резерви

Посебните резерви се признаваат кога Народната банка има сегашна правна или конструктивна обврска, којашто е настаната како резултат на минати настани и за која е веројатно дека ќе настане одлив на средства за да се намири таа обврска и постои можност за проценување на износот на обврската.

Р Заеми

Заемот се признава кога ќе настане, според објективната вредност, нето од трансакциските трошоци. Последователно по првичното признавање, каматоносните заеми се мерат по амортизирана набавна вредност. Доколку долгот се намири пред неговото достасување, која било разлика помеѓу отплатениот износ и сметководствената вредност се прикажува во билансот на успех.

С Признавање на приходите

Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите од камати се прикажани во билансот на успех за сите каматоносни инструменти, освен за каматата од купонските хартии од вредност коишто се класификувани како хартии од вредност за тргување, на пресметковна основа со користење на методот на ефективна каматна стапка.

Приходи од дивиденди

Дивидендите коишто произлегуваат од сопственички вложувања класификувани како расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех, кога ќе се утврди правото да се прими плаќањето.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
С Признавање на приходи (продолжува)

Провизии и останати приходи

Провизиите и останатите приходи вообичаено се прикажуваат на пресметковна основа, кога е извршена услугата. Провизиите при давање на заемите се одложени и се прикажани како приспособување на ефективната каматна стапка на заемот.

Нето-приходи од хартии од вредност за тргување

Нето-приходите од хартиите од вредност за тргување ги вклучуваат пресметаните камати од купонски хартии од вредност, реализираните добивки и загуби како резултат на продажби и нереализираните позитивни и негативни промени во објективната вредност на хартиите од вредност за тргување (по принципот „хартија по хартија“).

Т Нереализирани курсни и ценовни промени

Нереализираните курсни и ценовни промени се резултат на усогласувањето на вредноста на средствата и обврските деноминирани во странска валута со вредноста на курсот на денарот и промените во пазарната цена на денот на известувањето.

Ќ Користи за вработените

Придонес за пензиско осигурување - план за дефинирани придонеси

Обврските за дефинирани придонеси за пензиско осигурување во пензискиот систем на Република Македонија се признаваат како трошок во билансот на успех за периодот кога настанува обврската.

Други долгорочни користи за вработените

Другите долгорочни користи за вработените ги опфаќаат отпремнината при заминување во пензија и правото на јубилејни награди на вработените коишто работеле кај работодавачот 10, 20 односно 30 години. Овие користи се во согласност со Законот за работни односи и Колективниот договор на Народната банка.

Обврската за долгорочни користи за вработените, освен придонесите за пензиско осигурување, е еднаква на износот на идните користи коишто ги остваруваат вработените врз основа на нивниот труд во тековниот и во минатите периоди, дисконтиран до неговата сегашна вредност со примена на просечна каматна стапка којашто преовладува на пазарот на хартии од вредност за петгодишните обврзници (2011: петгодишни обврзници) издадени од Република Македонија.

2. Преглед на значајните сметководствени политики (продолжува)
У Даноци

Според одредбите од член 36в од изменетиот Закон за данок на добивка, објавен на 31 јули 2003 година, а којшто се применува ретроактивно од 1 јануари 2003 година, Народната банка е ослободена од данок на добивка.

Народната банка има обврска да пресметува задржан данок на доход за примени услуги од странски правни лица согласно со измените на Законот за данок на добивка од 31 декември 2005 година.

Ф Известување по сегменти

Активностите на Народната банка формираат еден оперативен сегмент и се извршуваат на едно географско подрачје, Македонија. Народната банка има значителен износ на финансиски средства и финансиски обврски, како дел од активностите за управување со девизните резерви и операциите на домашниот пазар. Овие активности не формираат поодделни оперативни сегменти.

3. Управување со финансискиот ризик

Извештајот за финансиската состојба на Народната банка главно се состои од финансиски инструменти. Овие инструменти ја изложуваат Народната банка на ризици, вклучувајќи го кредитниот ризик, пазарниот ризик, ризикот од курсни разлики, ризикот на каматни стапки и ризикот на ликвидност.

А Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од намалување на вредноста на финансиските средства како резултат на намалување во кредитниот рејтинг на договорната финансиска институција или комерцијална банка каде што се чуваат девизните резерви и останатите финансиски средства, или на издавачот на инструментот во којшто се пласираат девизните резерви.

Во рамки на управувањето со девизните резерви, усвоените упатства за управување со кредитниот ризик се во согласност со Политиката за управување со девизните резерви на Народната банка. Девизните средства се пласираат во инструменти емитирани од влади и централни банки од земјите-членки на ОЕЦД и земјите-членки на Европската Унија, меѓународни финансиски институции и комерцијални банки резиденти од земјите-членки на ОЕЦД и земјите-членки на Европската Унија, со долгорочен кредитен рејтинг од минимум А-/А3 или еквивалентен на нив, доделен од неколку меѓународни реиномирани агенции за рејтинг. Најмалрејтинг за инвестирање е определен за финансиските институции за трансакции што се порамнуваат по принципот „испорака наспроти плаќање“ и за одредени трансакции поврзани со платниот промет.

Народната банка управува со кредитниот ризик преку диверзификација на вложувањата. Во однос на ова, се утврдени квантитативни лимити за вложувањата по индивидуални земји и финансиски институции. Покрај ова, се определува и максимален износ на пласираните средства во видови на хартии од вредност и обем на емитирани серии од хартии од вредност.

Следењето на изложеноста на девизните средства на кредитниот ризик се врши на дневна основа.

Договорните страни на Народната банка се поделени врз основа на рејтинг-скала, којашто е прикажана подолу. Целта на рејтинг-скалата е да ги класификува договорните страни и издавачите на обврзници според кредитната способност. Кредитната способност на договорните страни и издавачите на обврзници се темели врз основа на долгорочен рејтинг утврден од страна на агенциите за кредитен рејтинг. Долгорочните кредитни рејтинзи на странските банки се процени и мислења за способноста на банката за ажурна отплата на депозитните обврски во странска и/или домашна валута. Кредитните рејтинзи на издавачите се процени и мислења за способноста на издавачите за исполнување на финансиските обврски и договори.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

A Кредитен ризик (продолжува)

Споредбена рејтинг-скала	Долгорочен кредитен рејтинг: „Стандард и Пурс“ или еквивалентен на нив
Инвестициска оцена	AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, A-, BBB+, BBB, BBB-
Неинвестициска оцена	BB+, BB, BB-, B+, B, B-, или понизок

Големината и изложеноста на Народната банка на кредитен ризик може директно да се увиди од Извештајот за финансиската состојба и од белешките кон Извештајот за финансиската состојба коишто ги опишуваат финансиските средства.

Следнава табела ја прикажува максималната изложеност на кредитниот ризик по видови средства:

СРЕДСТВА	2012	2011
Депозити во странска валута		
- Тековни сметки	25.913.801	21.285.282
- Орочени депозити	-	3.382.797
Странски хартии од вредност	91.809.082	85.795.222
Златни депозити	16.942.819	16.394.414
Средства во СПВ кај ММФ	75.050	35.967
Девизни средства	134.740.752	126.893.682
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	8.367.713	14.337.310
Побарувања од државата за односи со ММФ	18.894.805	19.289.504
Хартии од вредност на државата	831.129	805.895
Побарувања од државата	19.725.934	20.095.399
Кредити дадени на банките	2.717.031	15.912
Побарувања од работењето	28.096	32.143
На 31 декември	165.579.526	161.374.446

Управувањето со кредитниот ризик се врши со определување финансиска институција - комерцијална банка или издавач на хартии од вредност и определување квантитативни лимити врз основа на критериумите утврдени од страна на гувернерот на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик****А Кредитен ризик (продолжува)**

Финансиските средства прикажани како побарувања врз основа на девизни репо-трансакции се во целост покриени со обезбедување и финансискиот ефект од обезбедувањето е прикажан во белешката 21. Другите финансиски средства прикажани во табелата погоре не се покриени со обезбедување. Во следната табела е прикажана анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2012 коишто не се ниту достасани и наплатени, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Странски хартии од вредност	Средства во СПВ кај ММФ	Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	Побарувања од државата	Кредити на банките	Побарувања од работењето	Вкупно
AAA	1.170.706	22.935.600	56.743.780	-	-	-	-	-	80.850.086
AA+	-	2.603.083	34.077.008	-	-	-	-	-	36.680.091
AA	-	22.942	-	-	-	-	-	-	22.942
AA-	3.112.296	273.138	949.673	-	-	-	-	-	4.335.107
A	-	30.263	-	-	5.447.084	-	-	-	5.477.347
A+	11.668.470	41.153	-	-	2.920.629	-	-	-	14.630.252
A-	-	6.133	-	-	-	-	-	-	6.133
ЦБ ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-
МИ ²	991.347	1.489	38.621	75.050	-	-	-	-	1.106.507
ББ ³	-	-	-	-	-	19.725.934	-	-	19.725.934
Нерангирани	-	-	-	-	-	-	2.717.031	28.096	2.745.127
Вкупно	16.942.819	25.913.801	91.809.082	75.050	8.367.713	19.725.934	2.717.031	28.096	165.579.526

Следнава табела ја прикажува анализата на финансиските средства со состојба на 31 декември 2011 коишто не се ниту достасани и наплатени, ниту коригирани за исправката на вредноста, анализирани врз основа на рејтинзите одредени од страна на агенцијата за рејтинг „Стандард и Пурс“ или еквивалентни на нив:

¹ Централна банка² Меѓународни институции³ Рејтинг на Република Македонија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

А Кредитен ризик (продолжува)

Рејтинг	Златни депозити	Тековни сметки	Орочени депозити	Странски хартии од вредност	Средства во СПВ кај ММФ	Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	Побарувања од државата	Кредити на банките	Побарувања од работењето	Вкупно
AAA	-	439	-	70.349.925	-	-	-	-	-	70.350.364
AA+	-	-	-	9.651.918	-	-	-	-	-	9.651.918
AA	-	451	-	-	-	-	-	-	-	451
AA-	-	11.928	-	5.753.958	-	4.776.655	-	-	-	10.542.541
A	-	26.774	-	-	-	9.560.655	-	-	-	9.587.429
A+	-	22.580	-	-	-	-	-	-	-	22.580
ЦБ ⁴	10.199.594	21.200.643	3.382.797	-	-	-	-	-	-	34.783.034
МИ ⁵	6.194.820	21.347	-	39.421	35.967	-	-	-	-	6.291.555
ББ ⁶	-	-	-	-	-	-	20.095.399	-	-	20.095.399
Нерангирани	-	1.120	-	-	-	-	-	15.912	32.143	49.175
Вкупно	16.394.414	21.285.282	3.382.797	85.795.222	35.967	14.337.310	20.095.399	15.912	32.143	161.374.446

Финансиските средства коишто се коригирани поединечно за исправката на вредноста се прикажани во категориите други побарувања (белешка 26) и побарувања од работењето (белешка 30).

Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик

Табелата што следи ја прикажува кредитната изложеност на средствата на Народната банка по сметководствената вредност, класификувана според географски региони на 31 декември 2012 година. За потребите на оваа табела, Народната банка ја класификуваше изложеноста на региони според земјата од којашто доаѓаат договорните страни:

⁴ Централна банка

⁵ Меѓународни институции

⁶ Рејтинг на Република Македонија

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик****А Кредитен ризик (продолжува)****Концентрација на ризиците на финансиските средства со изложеност на кредитен ризик (продолжува)**

	Земји-членки на ЕУ	Европски земји коишто не се членки на ЕУ	Република Македонија	Останати земји-членки на ОЕЦД	Вкупно
Златни депозити	15.951.472	991.347	-	-	16.942.819
Депозити во странска валута	24.336.567	18.810	-	1.558.424	25.913.801
Странски хартии од вредност	75.922.288	38.621	-	15.848.173	91.809.082
Средства во СПВ кај ММФ	-	-	-	75.050	75.050
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	8.270.726	96.987	-	-	8.367.713
Побарувања од државата	-	-	19.725.934	-	19.725.934
Побарувања од банките	-	-	2.717.031	-	2.717.031
Побарувања од работењето	-	-	28.096	-	28.096
31 декември 2012	124.481.053	1.145.765	22.471.061	17.481.647	165.579.526
31 декември 2011	124.626.806	6.274.245	20.143.454	10.329.941	161.374.446

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)**Б Пазарен ризик**

Народната банка ги следи и управува и со валутниот и со каматниот ризик, како основни пазарни ризици. Основната цел на Народната банка при управувањето со пазарните ризици е објаснета во белешката бр. 1. Валутниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти во странска валута поради промена на интервалутарните односи на валутите. Каматниот ризик претставува ризик од намалување на вредноста на финансиските инструменти поради промена на пазарните цени на инструментите. Управувањето со пазарниот ризик се врши со поставување квантитативни лимити за изложеноста на девизните средства коишто може да бидат прифатливи за Народната банка и тие се следат на дневна основа.

За да го измери ефектот на пазарните ризици врз вредноста на девизните резерви, Народната банка го применува концептот на „вредност изложена на ризик“ - ВАР (Value at Risk или VAR). ВАР претставува статистичка методологија којашто ја проценува максималната промена на вредноста на девизните резерви поради промени на цените на финансиските инструменти и промена на девизниот курс и со одредено ниво на доверба за одреден временски период. Народната банка, при пресметката на ВАР⁷, го користи нивото на доверба од 99% за временски интервал од десет дена. Флукуациите на цените на инструментите и девизните курсеви се одредуваат според промените на цените во минатите периоди и девизните курсеви на инструментите и валутите што ги сочинуваат девизните резерви на крајот на месецот.

Во декември 2012 година, изложеноста на девизните резерви со кои управува Народната банка (вредност изложена на ризик) во поглед на флукуациите на цените на инструментите и девизните курсеви во однос на еврото изнесува 1.347.839 илјади МКД (21.916.000 евра) или 1,01% од девизните резерви. Притоа, ВАР од промена на девизниот курс (ја вклучува и промената на цената на златото) изнесува 1.280.732 илјади МКД (20.825.000 евра), а ВАР од промена на цените на инструментите во кои се инвестирани девизните резерви изнесува 67.107 илјади МКД (1.091.000 евра).

	31 декември 2012	31 декември 2011
Валутен ризик	1.280.732	2.054.882
Каматен ризик	67.107	17.221
Вкупно ВАР	1.347.839	2.072.103

⁷ Согласно со препораките од Базелската спогодба од 1999 година.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

В Ризик од курсни разлики

Ризикот од курсни разлики претставува ризик од намалување на вредноста на девизните средства како резултат на флукуациите на девизните курсеви на валутите и на монетарното злато.

Валутната структура на девизните резерви е условена од валутната структура на интервенциите за поддршка на курсот на денарот во однос на еврото и од валутната структура на обврските на Народната банка и на државата кон странство. Следствено, еврото е најзастапено во валутната структура на девизните резерви. Учеството на САД-доларот во валутната структура на девизните резерви се одредува врз основа на потребниот износ за исплаќање на обврските кон странство и според валутната структура на трговската размена со странство, деноминирани во САД-долари. Во текот на 2012 година, заради зачувување на куповната моќ на девизните резерви и обезбедување на соодветна профитабилност на долг рок, дел од девизните средства се инвестираа и во четири други валути: норвешки круни, шведски круни, канадски долари и австралиски долари. Имајќи го предвид „де факто“ фиксниот девизен курс на денарот во однос на еврото, изложеноста кон валутниот ризик на Народната банка кон еврото е минимална, за разлика од останатите валути, каде што изложеноста е присутна заради нивното флукуирање кон еврото, а со тоа и кон денарот.

Во табелите подолу се вклучени девизните средства и обврски на Народната банка по нивната сегашна вредност со состојба на 31 декември 2012 година, односно 31 декември 2011 година, анализирани по валути.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31. 12. 2012 година:

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	92.004.272	30.156.658	113.670	12.680.188	-	134.954.788
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	8.270.726	96.987	-	-	-	8.367.713
Побарувања од државата	-	-	18.894.805	-	831.129	19.725.934
Членство во ММФ	-	-	4.969.099	-	-	4.969.099
Побарувања од банките	-	-	-	-	2.717.031	2.717.031
Останати средства	361	92	537	10.225	32.550	43.765
Вкупно средства	100.275.359	30.253.737	23.978.111	12.690.413	3.580.710	170.778.330
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	23.979.250	23.979.250
Депозити на банките	1.660.500	-	-	-	20.583.193	22.243.693
Задолжителни резерви	13.032.944	-	-	-	21.022	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	25.975.784	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	9.593.405	96.987	-	-	-	9.690.392
Депозити на државата	10.594.576	322.448	-	61.768	21.166.638	32.145.430
Ограничени депозити	39.684	31.449	-	-	-	71.133
Обврски кон ММФ	-	-	23.863.904	-	-	23.863.904
Останати депозити	-	-	-	-	1.920.551	1.920.551
Останати обврски	348.171	19.840	537	38.807	251.833	659.188
Вкупно обврски	35.269.280	470.724	23.864.441	100.575	93.898.271	153.603.291
Нето финансиска состојба	65.006.079	29.783.013	113.670	12.589.838	(90.317.561)	17.175.039

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****В Ризик од курсни разлики (продолжува)**

Состојба на 31. 12. 2011 година:

СРЕДСТВА	ЕУР	УСД	СПВ	Останато	МКД	Вкупно
Девизни средства	98.143.028	28.980.355	75.389	88.112	-	127.286.884
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	14.337.310	-	-	-	-	14.337.310
Побарувања од државата	-	-	19.289.504	-	805.895	20.095.399
Членство во ММФ	-	-	4.643.057	-	-	4.643.057
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	15.912
Останати средства	805	24	1.467	10.243	34.842	47.381
Вкупно средства	112.481.143	28.980.379	24.009.417	98.355	856.649	166.425.943
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	-	-	-	-	22.767.435	22.767.435
Депозити на банките	-	-	-	-	16.735.731	16.735.731
Задолжителни резерви	14.131.046	-	-	-	18.112	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	-	-	-	-	32.229.886	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	14.304.267	-	-	-	-	14.304.267
Депозити на државата	10.881.648	1.164.636	-	17.669	9.231.166	21.295.119
Ограничени депозити	90.226	33.716	-	13.325	-	137.267
Обврски кон ММФ	-	-	23.932.561	-	-	23.932.561
Останати депозити	-	-	-	-	2.898.739	2.898.739
Останати обврски	363.426	19.513	1.468	44.692	222.081	651.180
Вкупно обврски	39.770.613	1.217.865	23.934.029	75.686	84.103.150	149.101.343
Нето финансиска состојба	72.710.530	27.762.514	75.388	22.669	(83.246.501)	17.324.600

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик

Народната банка е изложена на каматниот ризик како резултат на неусогласеноста на каматната структура на средствата и обврските.

Основната цел на Народната банка, постигнувањето и одржувањето на ценовна стабилност, ѝ дава дискрециско право при водењето на монетарната политика да ги определува каматните стапки на монетарните инструменти. Од друга страна пак, Народната банка е изложена на каматен ризик при управувањето со девизните резерви, исклучиво поради влијанието на надворешните промени на финансиските пазари.

Позицијата на Народната банка во однос на чувствителноста на промените на каматните стапки, заснована врз моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2012 година, односно 31 декември 2011 е прикажана во табелите подолу. Табелите ги вклучуваат финансиските инструменти на Народната банка по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот од датумот на преоцена или датумот на достасување.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Каматен ризик (продолжува)**

Состојба на 31. 12. 2012 година:

Каматоносни ставки

	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматонос ни ставки	Вкупно
СРЕДСТВА							
Девизни средства	25.988.851	-	3.105.112	96.678.513	-	9.182.312	134.954.788
Побарувања врз основа на девизни репо-транзакции	8.367.713	-	-	-	-	-	8.367.713
Побарувања од државата	-	-	-	-	831.129	18.894.805	19.725.934
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.969.099	4.969.099
Побарувања од банките	2.700.000	-	-	-	15.912	1.119	2.717.031
Останати средства	-	-	-	-	-	43.765	43.765
Вкупно средства	37.056.564	-	3.105.112	96.678.513	847.041	33.091.100	170.778.330
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	23.979.250	23.979.250
Депозити на банките	20.303.554	-	-	-	-	1.940.139	22.243.693
Задолжителни резерви	13.053.230	-	-	-	-	736	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	25.924.735	-	-	-	-	51.049	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-транзакции	9.690.390	-	-	-	-	2	9.690.392
Депозити на државата	29.290.701	-	-	-	-	2.854.729	32.145.430
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	71.133	71.133
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	23.863.904	23.863.904
Останати депозити	487.856	-	-	-	-	1.432.695	1.920.551
Останати обврски	-	-	-	-	-	659.188	659.188
Вкупно обврски	98.750.466	-	-	-	-	54.852.825	153.603.291
Вкупно каматен ризик	(61.693.902)	-	3.105.112	96.678.513	847.041	(21.761.725)	17.175.039

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Каматен ризик (продолжува)

Состојба на 31. 12. 2011 година:

	Каматоносни ставки						Вкупно
	До 1 месец или варијабилни стапки	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некаматоносни ставки	
СРЕДСТВА							
Девизни средства	24.704.024	-	72.434.190	-	-	30.148.670	127.286.884
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	14.334.531	-	-	-	-	2.779	14.337.310
Побарувања од државата	-	-	-	-	805.895	19.289.504	20.095.399
Членство во ММФ	-	-	-	-	-	4.643.057	4.643.057
Побарувања од банките	-	-	-	-	15.912	-	15.912
Останати средства	-	-	-	-	-	47.381	47.381
Вкупно средства	39.038.555	-	72.434.190	-	821.807	54.131.391	166.425.943
ОБВРСКИ							
Готови пари во оптек	-	-	-	-	-	22.767.435	22.767.435
Депозити на банките	16.574.858	-	-	-	-	160.873	16.735.731
Задолжителни резерви	14.148.352	-	-	-	-	806	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	32.184.884	-	-	-	-	45.002	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	14.301.961	-	-	-	-	2.306	14.304.267
Депозити на државата	19.246.216	-	-	-	-	2.048.902	21.295.118
Ограничени депозити	-	-	-	-	-	137.267	137.267
Обврски кон ММФ	-	-	-	-	-	23.932.561	23.932.561
Останати депозити	2.872.285	-	-	-	-	26.454	2.898.739
Останати обврски	-	-	-	-	-	651.179	651.179
Вкупно обврски	99.328.556	-	-	-	-	49.772.785	149.101.341
Вкупно каматен ризик	(60.290.001)	-	72.434.190	-	821.807	4.358.606	17.324.602

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност

Ризикот на ликвидност е ризик од недостаток на ликвидни средства за непречено одвивање на функциите на Народната банка. Основната цел на Народната банка при управувањето со ризикот на ликвидност е објаснета во белешката 1.

Критериумот на ликвидност се обезбедува со пласирање на девизните средства во краткорочни депозити и инвестирање во должнички хартии од вредност на длабок и ликвиден секундарен пазар. Народната банка управува со ризикот на ликвидност со определување и одржување на опсегот и распонот на отстапувањата на ликвидносното портфолио на нивоа соодветни за спроведување на монетарната и девизната политика, како и навремени и редовни исплати за сметка на Владата на Република Македонија. Опсегот и распонот на отстапувањето на ликвидносното портфолио во евра и долари се определува еднаш годишно со предвидување на месечните и годишните потреби за ликвидни инструменти во секоја валута. Максималниот рок на достасување на инструментите во ликвидносното портфолио е две недели. Достапноста на девизната ликвидност не е ограничена на ликвидносното портфолио, во услови кога и инвестирањето во должнички хартии од вредност обезбедува доволна ликвидност.

Во врска со обврските во домашна валута, Народната банка не е изложена на овој ризик заради нејзиниот карактер на централна банка.

Табелата подолу ги претставува паричните одливи на Народната банка на недеривативните финансиски обврски и средствата што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност според преостанатата договорна достасаност на датумот на Извештајот за финансиската состојба. Износите коишто се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови за финансиските обврски и очекуваните датуми на достасување за финансиските средства.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Д Ризик на ликвидност (продолжува)

31 декември 2012	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	23.979.250	-	-	-	-	23.979.250
Депозити на банките	4.758.639	-	17.485.054	-	-	22.243.693
Задолжителни резерви	736	-	13.053.230	-	-	13.053.966
Благајнички записи на Народната банка	25.975.784	-	-	-	-	25.975.784
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	9.690.392	-	-	-	-	9.690.392
Депозити на државата	32.145.430	-	-	-	-	32.145.430
Ограничени депозити	71.133	-	-	-	-	71.133
Обврски кон ММФ	9.709.021	40.673	120.693	14.402.955	-	24.273.342
Останати депозити	1.920.551	-	-	-	-	1.920.551
Останати обврски	639.465	293	19.431	-	-	659.189
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	108.890.401	40.966	30.678.408	14.402.955	-	154.012.730
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	109.860.324	3.106.656	24.368.035	32.557.654	885.662	170.778.330

31 декември 2011	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
ОБВРСКИ						
Готови пари во оптек	22.767.435	-	-	-	-	22.767.435
Депозити на банките	160.873	-	16.574.858	-	-	16.735.731
Задолжителни резерви	806	-	14.148.352	-	-	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	32.229.886	-	-	-	-	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-трансакции	14.304.267	-	-	-	-	14.304.267
Депозити на државата	21.295.119	-	-	-	-	21.295.119
Ограничени депозити	114.736	7.601	14.930	-	-	137.267
Обврски кон ММФ	9.484.108	41.517	123.647	14.866.382	-	24.515.654
Останати депозити	2.898.739	-	-	-	-	2.898.739
Останати обврски	750.603	22.433	19.827	-	-	792.863
Вкупно обврски (датуми на договорно достасување)	104.006.572	71.551	30.881.614	14.866.382	-	149.826.119
Средства што се чуваат за управување со ризикот на ликвидност (датуми на очекувано достасување)	111.708.670	-	530.534	53.383.547	861.228	166.483.979

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски

Објективната вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска намирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Разликите помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски коишто не се евидентирани според објективната вредност групирани според класи на финансиски инструменти се прикажани подолу:

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2012	2011	2012	2011
Финансиски средства				
<i>Кредити и побарувања</i>				
Ефективни странски пари	182.714	363.003	182.714	363.003
Депозити во странска валута	25.913.801	24.668.079	25.913.801	24.668.079
Специјални права на влечење	75.050	35.967	75.050	35.967
Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции	8.367.713	14.337.310	8.367.713	14.337.310
Кредити дадени на банките	2.717.031	15.912	2.717.031	15.912
Побарувања од државата за односите со ММФ	18.894.805	19.289.504	18.894.805	19.289.504
Останати средства	43.765	47.381	43.765	47.381
	<u>56.194.879</u>	<u>58.757.156</u>	<u>56.194.879</u>	<u>58.757.156</u>
<i>Хартии од вредност што се чуваат до достасување</i>				
Странски должнички хартии од вредност	36.143.550	39.465.629	36.225.479	39.772.635
Хартии од вредност на државата	831.129	805.895	831.129	805.895
	<u>36.974.679</u>	<u>40.271.524</u>	<u>37.056.608</u>	<u>40.578.530</u>
<i>Хартии од вредност расположливи за продажба</i>				
Странски сопственички хартии од вредност	38.621	39.421	38.621	39.421
	<u>38.621</u>	<u>39.421</u>	<u>38.621</u>	<u>39.421</u>

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)****Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)**

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2012	2011	2012	2011
Финансиски обврски				
<i>Вреднувани по амортизирана набавна вредност</i>				
Готови пари во оптек	23.979.250	22.767.435	23.979.250	22.767.435
Депозити на банките	22.243.693	16.735.731	22.243.693	16.735.731
Задолжителна резерва на банките и штедилниците	13.053.966	14.149.158	13.053.966	14.149.158
Благајнички записи на Народната банка	25.975.784	32.229.886	25.975.784	32.229.886
Обврски врз основа на девизни репо-транзакции	9.690.392	14.304.267	9.690.392	14.304.267
Денарски депозити на државата	21.166.638	9.231.166	21.166.638	9.231.166
Девизни депозити на државата	10.978.792	12.063.953	10.978.792	12.063.953
Обврски кон ММФ	23.863.904	23.932.561	23.863.904	23.932.561
Останати и ограничени депозити	1.991.684	3.036.006	1.991.684	3.036.006
Останати обврски	659.188	651.179	659.188	651.179
	<i>153.603.291</i>	<i>149.101.342</i>	<i>153.603.291</i>	<i>149.101.342</i>

Финансиски средства

Објективната вредност на ефективните странски пари, депозитите во странска валута, специјалните права на влечење, побарувањата врз основа на девизни репо-транзакции и побарувањата коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување се одредува врз основа на нивната котирана пазарна цена на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Како што е објаснето во белешката 18, хартиите од вредност расположливи за продажба се однесуваат на акциите во Банката за меѓународни порамнувања (БИС) со вредност од 38.621 илјади МКД (2011: 39.421 илјади МКД), за кои објективната вредност не може разумно да се утврди и затоа овие хартии од вредност се водат по набавната вредност. Имајќи ја предвид специфичната улога на БИС, објективната вредност на овие акции е приближна на нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Ѓ Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Државните хартии од вредност вклучуваат обврзници издадени од Владата на Република Македонија за посебни цели - за надоместување на побарувањата на Народната банка за дадени селективни кредити. Овие обврзници не котираат на берзата и нема други инструменти со слични карактеристики. Раководството на Народната банка оценува дека објективната вредност е приближна на сметководствената вредност поради тоа што нема други слични инструменти со слични карактеристики.

Кредитите дадени на банки се вреднуваат според методот на амортизиран трошок, нето од исправката на вредноста. Овие кредити се одобрени со иста каматна стапка и нема други слични кредити со слични карактеристики. Поради тоа, објективната вредност е приближна на нивната сметководствена вредност.

Финансиски обврски

Се смета дека објективната вредност на парите во оптек ја претставува нивната номинална вредноста.

Објективната вредност на депозитите коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност е приближна на сметководствената вредност поради фактот што не постојат инструменти со слични карактеристики.

Објективната вредност на обврските врз основа на девизни репо-транзакции коишто се вреднуваат според методот на амортизирана набавна вредност е приближна на сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Објективната вредност на благајничките записи издадени од Народната банка е приближна на нивната сметководствената вредност поради нивниот краткорочен карактер.

Поради специфичната улога, објективната вредност на обврските врз основа на членство кај ММФ, специјални права на влечење и заеми на ММФ, не се разликува од нивната сметководствена вредност.

3. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност

Објективната вредност се определува врз основа на следнава хиерархија:

а) Ниво 1 - Котирана пазарна цена

Финансиски инструменти со котирани пазарни цени за идентични инструменти на активен пазар.

б) Ниво 2 - Техники за вреднување со користење влезни информации (инпути) коишто можат да се следат

Финансиски инструменти со котирани цени за слични инструменти на активен пазар или котирани цени за идентични или слични инструменти за кои не постои активен пазар и финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што можат да се следат сите значајни влезни информации (инпути).

в) Ниво 3 - Техники за вреднување со значајни влезни информации (инпути) коишто не можат да се следат

Финансиски инструменти вреднувани со користење модели каде што не можат да се следат една или повеќе значајни влезни информации (инпути).

Средства и обврски мерени по објективната вредност преку билансот на успех

31 декември 2012	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	55.626.911	-	-	55.626.911
Злато	16.974.141	-	-	16.974.141
Вкупно финансиски средства	72.601.052	-	-	72.601.052

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3. Управување со финансиски ризик (продолжува)

Г Објективна вредност на финансиските средства и обврски (продолжува)

Хиерархија на објективната вредност (продолжува)

31 декември 2011	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Должнички хартии од вредност	46.290.172	-	-	46.290.172
Злато	16.424.613	-	-	16.424.613
Вкупно финансиски средства	62.714.785	-	-	62.714.785

4. Значајни сметководствени процени и расудувања при примената на сметководствените политики

Народната банка прави процени и дава претпоставки коишто влијаат врз износите во извештајот на средствата и обврските за следната финансиска година. Процените и расудувањата постојано се проверуваат и се засноваат на претходни искуства и некои други фактори, вклучувајќи очекувања за идни настани за кои се верува дека ќе бидат реални во тие околности.

(а) Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување

Народната банка го следи стандардот МСС 39 за класификација на недеривативните финансиски средства со фиксни или одредени плаќања и фиксни достасувања, како финансиски средства коишто се чуваат до достасување. Оваа класификација бара соодветна процена. Во утврдувањето на оваа процена, Народната банка ја проценува сопствената намера и способност да чува такви хартии од вредност до достасување. Доколку Народната банка не успее да ги зачува овие хартии од вредност до нивното достасување, од причини што не се однесуваат на продавање незначителна сума на хартии од вредност којашто е при крај на достасувањето, во тој случај хартиите од вредност ќе треба да се прекласификуваат како расположливи за продажба. Соодветно на ова, хартиите од вредност ќе бидат евидентирани по објективната, а не по амортизираната набавна вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

5. Приходи од камати

	Одобрен и кредити	Депозити	Златни депозити	Хартии од вредност чувани до достасување	Останати приходи	Вкупно 31.12.2012	Вкупно 31.12.2011
Држава	-	-	-	25.235	186	25.421	25.752
Домашни банки	11.296	-	-	-	-	11.296	3.136
Странски субјекти	38.756	22.257	33.658	421.731	-	516.402	502.635
Останати	-	-	-	-	538	538	164
Вкупно 2012	50.052	22.257	33.658	446.966	724	553.657	531.687
Вкупно 2011	61.720	102.977	233	365.301	1.456	531.687	-

6. Расходи за камати

	Примени кредити	Примени депозити	Издадени хартии од вредност	Вкупно 31.12.2012	Вкупно 31.12.2011
Држава	-	177.005	-	177.005	111.201
Домашни банки	-	230.450	1.159.578	1.390.028	1.339.473
Странски субјекти	23.288	-	-	23.288	52.622
Вкупно 2012	23.288	407.455	1.159.578	1.590.321	1.503.296
Вкупно 2011	52.622	558.916	891.758	1.503.296	-

7. Приходи од провизии

	2012	2011
Провизии од снабдување на банките со готовина	68.151	71.186
Провизии од домашните банки за долговен промет на сметка	95.118	81.846
Провизии врз основа на порамнување на плаќањата (МИПС)	41.154	44.864
Провизии од девизно работење	15.104	14.586
Провизии од продажба на административни и судски таксени марки	1.109	4.258
Останати провизии	19.118	19.130
Вкупно	239.754	235.870

Приходите врз основа на провизии од снабдување на банките со готови пари, порамнување на плаќањата преку МИПС и водење долговен промет на сметка се однесуваат на услугите коишто Народната банка ги врши за домашните банки и за другите иматели на сметки во МИПС.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

7. Приходи од провизии (продолжува)

Провизиите од девизно работење се однесуваат на приходите остварени од продажба на девизи на државни органи, како и од вршење работи за државата во платниот промет со странство.

Провизиите од продажба на даночни и таксени вредносници се однесуваат на делот на остварените приходи од продажба на административни и судски таксени марки и менични бланкети којшто ѝ припаѓа на Народната банка, согласно со договорот склучен со Министерството за финансии со кој се регулираат активностите околу нивното печатење и дистрибуција. Согласно со измените на Законот за административните такси од јануари 2011 година и измените на Законот за судските такси од октомври 2011 година, Народната банка престана со активностите за печатење и дистрибуција на административните и судските таксени марки.

Висината на провизиите што Народната банка ги наплатува се регулирана со Одлуката за единствената тарифа за надоместоци за услуги што ги врши Народната банка, што ја донесува Советот на Народната банка, како и со поединечни договори склучени со одредени државни органи.

8. Расходи за провизии

	2012	2011
Провизии на странски банки	10.701	5.904
Вкупно	10.701	5.904

Провизиите платени на странски банки се однесуваат на извршените трансакции со депозитите на Народната банка и други трансакции во девизи со странски банки.

9. Нето нереализирани курсни и ценовни промени

	2012	2011
Нереализирани позитивни курсни разлики	6.307.093	7.353.550
Нереализирани негативни курсни разлики	(6.452.034)	(6.963.108)
Нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од злато	18.004.268	23.586.130
Нереализирани негативни курсни и ценовни промени од злато	(17.420.930)	(21.563.885)
Вкупно	438.397	2.412.687

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***10. Нето-приходи од хартии од вредност за тргување**

	2012	2011
Реализирана добивка од хартии од вредност за тргување	31.426	54.589
Реализирани загуби од хартии од вредност за тргување	(272.410)	(323.828)
Приходи од камати од хартии од вредност за тргување	1.482.025	1.236.010
Нереализирани позитивни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	16.596	88.295
Нереализирани негативни ценовни промени од хартии од вредност за тргување	(719.431)	(513.712)
Вкупно	538.206	541.354

11. Приходи од дивиденди

	2012	2011
Приходи од дивиденди од вложувања во БИС	9.809	8.650
Вкупно	9.809	8.650

12. Останати оперативни приходи

	2012	2011
Реализирани позитивни курсни разлики, нето	204.059	344.602
Приходи од продажба на пригодни ковани пари	2.541	2.629
Останати приходи	17.766	20.999
Вкупно	224.366	368.230

Реализираните позитивни курсни разлики, нето, се врз основа на купопродажба на девизи со домашните банки, купопродажба на злато со странски банки, посредување со странски банки, како и од разликата помеѓу средниот и продажниот курс прџи продажба на девизи на државните органи за извршување девизни плаќања кон странство.

13. Расходи за вработените

	2012	2011
Плати и персонален данок	266.616	255.642
Придонеси за пензиско осигурување	65.483	61.492
Задолжителни придонеси	32.741	30.746
Останати трошоци	6.430	13.372
Вкупно	371.270	361.252

Трошоците за плати за клучното раководство на Народната банка за 2012 година изнесуваат 13.761 илјада МКД (2011: 13.161 илјада МКД) и се вклучени во расходите за вработените.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***14. Останати расходи**

	2012	2011
Трошоци поврзани со изработка на банкноти и монети	64.196	96.683
Услуги	51.196	55.928
Материјални трошоци	42.537	34.060
Други административни трошоци	14.428	15.322
Останати расходи	1.400	1.562
Вкупно	173.757	203.555

Трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети се однесуваат главно на увезените банкноти, како и на набавените материјали за ковање монети. Печатењето банкноти го вршат приватни домашни или надворешни производители, додека ковањето монети го врши Народната банка. Народната банка применува политика на разграничување на трошоците поврзани со изработката на банкноти и монети во зависност од нивната трајност.

15. Посебна резерва и исправка на вредноста

	Белешка	2012	2011
Издвоена исправка на вредноста за останати средства	30	3.282	259
Издвоени/(ослободени) посебни резерви во врска со судски постапки со физички лица	43	2.802	(5.104)
(Ослободени)/издвоени посебни резерви за приходи од камата	30	(463)	1.204
Издвоени/(ослободени) останати исправки на вредноста	30	9	(26)
Вкупно		5.630	(3.667)

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

16. Ефективни странски пари

Ефективните странски пари се готови странски пари и чекови коишто се чуваат во трезорот на Народната банка. Ефективните странски пари се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 46).

17. Депозити во странска валута

	2012	2011
Девизни депозити по видување	25.913.801	21.285.282
Орочени девизни депозити	-	3.382.797
Вклучено во парите и паричните еквиваленти (белешка 46)	25.913.801	24.668.079

Депозитите носат камата по каматни стапки коишто зависат од валутата на депозитот и соодветно, за соодветните вложувања изнесуваат:

Вид на каматната стапка	31 декември 2012	31 декември 2011
- депозити преку ноќ во САД-долари	0,12%	0,06%
- евро-депозити преку ноќ	0,14%	0,76%
- орочени евро-депозити	0,06%	0,60%

Орочените девизни депозити на 31.12.2011 година ја вклучуваат пресметаната камата во износ 22 илјади МКД.

Депозити во странска валута според видот на субјектот

	2012	2011
Централни банки	25.538.275	24.583.440
Странски деловни банки	374.037	63.292
Меѓународни финансиски институции	1.489	21.347
Вкупно	25.913.801	24.668.079

Депозити во странска валута според географската локација

	2012	2011
Европа	24.355.377	23.652.201
Америка	1.258.614	1.001.406
Друго	299.810	14.472
Вкупно	25.913.801	24.668.079

18. Странски хартии од вредност

Народната банка има вложувања во странски должнички хартии од вредност и странски сопственички хартии од вредност. Вложувањата во странски должнички хартии од вредност се класификувани како хартии од вредност за тргување и хартии од вредност коишто се чуваат до достасување.

	2012	2011
Хартии од вредност за тргување	55.626.911	46.290.172
Странски должнички хартии од вредност	55.626.911	46.290.172
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	36.143.550	39.465.629
Странски должнички хартии од вредност коишто се чуваат до достасување	36.143.550	39.465.629
Хартии од вредност расположливи за продажба	38.621	39.421
Сопственички странски хартии од вредност	38.621	39.421
Вкупно	91.809.082	85.795.222
Тековни	73.437.351	69.686.317
Нетековни	18.371.731	16.108.905

Портфолиото на хартиите од вредност за тргување го сочинуваат висококвалитетни должнички хартии од вредност. Вложувањата во хартии од вредност за тргување се усогласуваат со Објективната вредност секојдневно и носат фиксни годишни и полугодишни купонски камати со стапка помеѓу 0,25% и 6,75% годишно (2011: помеѓу 0,375% и 5,375%). Странските хартии од вредност за тргување вклучуваат пресметана недостасана камата во износ од 786.374 илјади МКД (2011: 627.302 илјади МКД).

Хартиите од вредност за кои е изразена намера дека се чуваат до достасување носат фиксни приходи со каматна стапка помеѓу 0,25% и 4,3% на годишно ниво (2011: со каматна стапка помеѓу 0,50% и 5,375% на годишно ниво). Странските хартии од вредност коишто се чуваат до достасување вклучуваат пресметана камата во износ од 558.342 илјади МКД (2011: 530.534 илјади МКД).

Сопственичките хартии од вредност се состојат од обични акции од БИС чијашто номинална вредност изнесува 5.000 СПВ по акција (платливи 25% од нивната номинална вредност). Акциите од БИС претставуваат сопственички инструменти коишто не котираат на пазарот и чијашто објективна вредност не може да биде реално утврдена и поради тоа се прикажуваат по набавната вредност.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

19. Злато

	2012	2011
Златни депозити по видување	2.162.053	16.394.414
Орочени златни депозити	14.780.766	-
Злато во трезорот на Народната банка	31.322	30.199
Вкупно	16.974.141	16.424.613
Тековни	16.974.141	16.424.613

Вкупните златни резерви на Народната банка, заклучно со 31 декември 2012 година, изнесуваат 218.332,084 унци (2011: 219.453,557 унци) со Објективна вредност од 1.664,00 САД-долари (77.627 МКД) за унца (2011: 1.574,50 САД-долари или 74.843 МКД за унца). Каматните стапки на орочените златни депозити во 2012 се движеа во интервал од 0,19% до 0,4% годишно за златни депозити засновани врз цената на златото во САД-долари. На 31 декември, 2012 година орочените златни депозити ја вклучуваа пресметаната камата во износ од 25.619 илјади МКД.

20. Специјални права на влечење (СПВ)

Народната банка има тековна сметка кај ММФ деноминирана во специјални права на влечење (СПВ), којашто се употребува за обработка и порамнување на сите трансакции со ММФ. Оваа тековна сметка носи камата во висина на таканаречената базична стапка на ММФ. Во текот на 2012 година, базичната стапка се движеше помеѓу 0,03% до 0,15% (2011: помеѓу 0,27% до 0,59% годишно). Специјалните права на влечење се вклучени во паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови (белешка 46).

21. Побарувања врз основа на девизни репо-трансакции

Побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции се однесуваат на склучените договори врз основа на девизни репо-трансакции со странски субјекти за кои како обезбедување се примени странски хартии од вредност. Состојбата на побарувањата врз основа на девизни репо-трансакции на 31 декември 2012 година изнесува 8.367.713 илјади МКД (2011: 14.337.310 илјади МКД) и ја вклучуваат пресметаната камата во износ од нула МКД (2011: 2.779 илјади МКД).

Финансискиот ефект од примените обезбедувања на 31 декември 2012 година е како што следи:

	Обезбедено со пониска вредност на средства	
	Сметководствена вредност на побарувањето	Објективна вредност на обезбедувањето
Обратни репо-трансакции со странски банки	8.367.713	8.360.847
Вкупно	8.367.713	8.360.847

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

22. Побарувања од државата за односи со ММФ

	2012	2011
Побарување поврзано со општа и специјална нето кумулативна алокација	4.112.689	4.197.986
Побарување поврзано со обврската врз основа на алокацијата на СПВ	602.028	614.513
Побарувања од државата - кредитна линија ПЦЛ	14.180.088	14.477.005
Вкупно	18.894.805	19.289.504
Тековни	4.739.922	4.841.051
Нетековни	14.154.883	14.448.453

Побарувањето поврзано со општа и специјална нето кумулативна алокација, се однесува на средствата, коишто согласно со Законот за регулирање на обврските на Република Македонија кон ММФ врз основа на користење средства од општата и специјалната нето кумулативна алокација на СПВ, се одобрени со резолуција на Одборот на гувернери на ММФ (белешка 40а), и истите ѝ се дадени на користење на Република Македонија.

Побарувањето се однесува на алокацијата на СПВ кај ММФ којашто произлегува од кореспондентната обврска за македонскиот дел на обврската кон ММФ за СПВ, во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ (белешка 40а).

Побарувањето од државата врз основа на средства повлечени од кредитната линија за претпазливост од ММФ - ПЦЛ, се во име и за сметка на ММФ и се однесуваат на повлечените средства од кредитната линија од ММФ во март 2011 година (белешка 40б).

23. Хартии од вредност на државата

	2012	2011
Хартии од вредност коишто се чуваат до достасување		
Обврзница за селективни кредити	831.129	805.895
Вкупно	831.129	805.895
Нетековни	831.129	805.895

Обврзницата за селективни кредити којашто се чува до достасување претставува хартија од вредност издадена во име и за сметка на Република Македонија, врз основа на одредбите на Законот за реконструкција и санација на дел од банките во Република Македонија од 1995 година.

Обврзницата за селективните кредити достасува за плаќање во април 2020 година. Номиналната вредност на обврзницата е 1.039.318 илјади МКД денари и обврзницата не носи камата. Оваа обврзница е вреднувана по објективната вредност на средствата со кои таа е стекната и се амортизира до датумот на достасување на обврзницата.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

24. Членство кај ММФ

Во согласност со Статутот на ММФ, којшто е ратификуван од Собранието на Република Македонија, како и во согласност со Законот за правно наследство на Република Македонија на членството во Меѓународниот монетарен фонд, Народната банка делува како фискален агент на Република Македонија и истовремено настапува како депозитар на ММФ во Република Македонија. Во тоа својство, Народната банка води евиденција на квотата на Република Македонија за членството во ММФ, како и на сметката бр. 1 и сметката бр. 2. Квотата на Република Македонија за членство во ММФ на крајот на 2012 година изнесува 4.956.531 илјади МКД, сметката бр. 1 изнесува 12.422 илјади МКД и сметката бр. 2 изнесува 146 илјади МКД (2011: 4.631.313 илјади МКД, 11.607 илјади МКД и 137 илјади МКД соодветно за трите позиции, белешка 40в). Промените се резултат на извршеното вреднување на овие позиции со курс на СПВ од 30 април според финансиската година на ММФ.

25. Кредити дадени на банките

	2012	2011
Краткорочни кредити одобрени на банките врз основа на склучени аукциски репо-трансакции	2.701.119	-
Долгорочни кредити од конверзијата на селективните кредити во 1996 година	15.912	15.912
Вкупно	2.717.031	15.912
Тековни	2.701.119	-
Нетековни	15.912	15.912

Краткорочните кредити одобрени на банките се однесуваат на склучените договори врз основа на аукциски репо-трансакции со домашни банки за коишто како обезбедување се примени домашни хартии од вредност.

Побарувањата врз основа на долгорочни кредити се настанати со реструктурирање на таканаречените селективни кредити на Народната банка коишто се користеле за рефинансирање главно на земјоделските кредити на банките во поранешна Југославија. Кредитите конвертирани во 1996 година достасуваат на 31 март 2020 година и носат годишна камата од 1,5%, којашто достасува за плаќање полугодишно.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

26. Други побарувања

	2012	2011
Побарување од банка во стечај	1.018.419	1.018.419
Достасани аукциски депозити	9.268	9.268
Вкупно	1.027.687	1.027.687
Исправка на вредноста	(1.027.687)	(1.027.687)
Вкупно	-	-

Во јануари 2004 година, Народната банка исплати 1.018.258 илјади МКД кон странски банки врз основа на гаранции за позајмувања на една македонска банка од странски банки, дадени врз основа на Одлуката за критериумите и условите за употреба на дел од девизните резерви врз основа на гаранции за позајмувања на македонски банки од странски банки, којашто престана да важи од март 2003 година. Народната банка создаде побарување од домашната банка. Врз банката беше покрената стечајна постапка во текот на март 2004 година. Народната банка имаше побарувања врз основа на дадени гаранции од банката во стечај на износ од 1.034.569 илјади МКД. Народната банка целосно изврши исправка на вредноста на побарувањата од банката во стечај. Во 2010 година, Народната банка наплати дел од побарувањето во износ од 16.150 илјади денари, од стечајната маса на еден должник на домашната банка во стечај.

Достасаните ненаплатени побарувања од банките се однесуваат на аукциските депозити на една банка коишто не беа вратени на време. Во 1999 година започна стечајна постапка против оваа банка којашто сè уште е во тек. Народната банка во целост ги резервира побарувањата од банката во стечај.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметничк и дела	Инвестиции во тек	Вкупно средства - деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2011							
Набавна вредност	915.031	479.837	63.022	21.354	1.479.244	34.442	1.513.686
Акумулирана депрецијација	(225.346)	(366.296)	-	-	(591.642)	(15.617)	(607.259)
Сегашна вредност	689.685	113.541	63.022	21.354	887.602	18.825	906.427
Состојба на 1 јануари 2011, сегашна вредност							
Зголемувања на средствата во текот на годината	14.600	18.385	369	6.718	40.072	-	40.072
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(120)	-	(282)	(402)	-	(402)
Трансфери	6.776	-	-	(6.776)	-	-	-
Трансфери од нематеријални средства	-	5.350	-	-	5.350	-	5.350
Депрецијација за годината	(28.034)	(35.059)	-	-	(63.093)	(768)	(63.861)
Состојба на 31 декември 2011	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586
Состојба на 31 декември 2011							
Набавна вредност	936.407	477.301	63.391	21.014	1.498.113	34.196	1.532.309
Акумулирана депрецијација	(253.380)	(375.204)	-	-	(628.584)	(16.139)	(644.723)
Сегашна вредност	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Недвижности и опрема (продолжува)

	Земјиште и згради	Мебел, опрема и возила	Уметничк и дела	Инвестиции во тек	Вкупно средства - деловни цели	Средства за рекреативни цели	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2012							
Набавна вредност	936.407	477.301	63.391	21.014	1.498.113	34.196	1.532.309
Акумулирана депрецијација	(253.380)	(375.204)	-	-	(628.584)	(16.139)	(644.723)
Сегашна вредност	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586
Состојба на 1 јануари 2012, сегашна вредност	683.027	102.097	63.391	21.014	869.529	18.057	887.586
Зголемувања на средствата во текот на годината	2.551	18.214	52	1.990	22.807	-	22.807
Намалувања на средствата (отуѓување, расходување)	-	(51)	-	-	(51)	-	(51)
Трансфери	6.593	-	-	(6.593)	-	-	-
Депрецијација за годината	(29.950)	(33.947)	-	-	(63.897)	(765)	(64.662)
Состојба на 31 декември 2012	662.221	86.313	63.443	16.411	828.388	17.292	845.680
Состојба на 31 декември 2012							
Набавна вредност	945.551	495.096	63.443	16.411	1.520.501	34.216	1.554.717
Акумулирана депрецијација	(283.330)	(408.783)	-	-	(692.113)	(16.924)	(709.037)
Сегашна вредност	662.221	86.313	63.443	16.411	828.388	17.292	845.680

Основните средства за рекреативни цели вклучуваат две згради и други основни средства во рамките на тие згради.

Како дел од реформите на платниот систем, во 2001 година Народната банка ја презеде функцијата за снабдување со готовина од поранешниот Завод за платен промет (ЗПП), како и дел од зградите, опремата и мебелот на ЗПП поврзани со таа функција во десет града во Македонија. Овие основни средства беа префрлени во владение на Народната банка и во моментот Народната банка ги користи и ги одржува. Народната банка има направено капитални подобрувања коишто се прикажани во горната табела како дел од инвестиции во тек. Бидејќи надлежните органи сè уште немаат донесено конечна одлука за распределба на имотот од ЗПП, Народната банка сè уште не е правен титулар на овој имот. Од истите причини, не е извршена процена на вредноста на овој имот и тие не се евидентирани во финансиските извештаи на Народната банка.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***28. Нематеријални средства**

	2012	2011
Состојба на 1 јануари		
Набавна вредност	169.830	144.511
Инвестиции во тек	6.578	6.701
Акумулирана амортизација	(136.799)	(125.529)
Сегашна вредност	39.609	25.683
Состојба на 1 јануари, сегашна вредност	39.609	25.683
Зголемувања на средствата во текот на годината	2.977	32.730
Амортизација за годината	(14.286)	(13.331)
Трансфери во недвижности и опрема	-	(5.350)
Инвестиции во тек	19	(123)
Состојба на 31 декември	28.319	39.609
Состојба на 31 декември		
Набавна вредност	172.807	169,830
Инвестиции во тек	6.597	6,578
Акумулирана амортизација	(151.085)	(136,799)
Сегашна вредност	28.319	39.609

29. Пригодни ковани пари

Пригодните ковани пари се златници и сребреници коишто врз основа на одлука на Владата на Република Македонија се произведени за да се одбележат јубилеи значајни за државата. На 31 декември 2012 година, Народната банка располагаше со вкупно 7.026 златници и 79 сребреници (2011: 7.162 златници и 104 сребреници). Пригодните ковани пари во трезорот на Народната банка се наменети за продажба.

30. Побарувања од работењето

Побарувањата од работењето ги сочинуваат побарувања врз основа на надоместоци и провизии за извршени услуги од страна на Народната банка и побарувања за одржувањето на комплексот банки и останати побарувања:

	2012	2011
Провизии	23.424	28.134
Побарувања за одржување на комплексот банки	4.672	4.009
Останати побарувања	412.362	409.482
Исправка на вредноста на останатите побарувања	(412.362)	(409.482)
Вкупно	28.096	32.143

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***30. Побарувања од работењето (продолжува)**

Движењето на исправката на вредноста на останатите побарувања е прикажано во продолжение:

	2012	2011
Состојба на 1. јануари	409.482	408.548
Зголемување на исправката на вредноста на останати побарувања (белешка 15) (Ослободување) / зголемување на исправката на вредноста за приходи од камата (белешка 15)	3.282 (463)	259 1.204
Зголемување /(ослободување) на останатите исправки на вредноста (белешка 15)	9	(26)
Зголемување /(отпис) на сомнителните и спорните побарувања	52	(503)
	<hr/>	<hr/>
Состојба на 31 декември	412.362	409.482

31. Останати средства

	2012	2011
Канцелариски и други материјали	22.626	63.952
Пресметани трошоци за печатење пари	67.987	51.639
Останати пресметани трошоци	5.201	6.399
Останати средства	15.668	15.238
Вкупно	111.482	137.228
	<hr/>	<hr/>
Тековни	88.856	73.276
Нетековни	22.626	63.952

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012***(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)***32. Готови пари во оптек**

Обврските на Народната банка за издадените готови пари изнесуваат:

Готови пари во оптек		2012		2011	
МКД	Номинална вредност	Парчиња	Вредност во илјади МКД	Парчиња	Вредност во илјади МКД
Монети	0,5	3.318.050	1.659	3.305.541	1.653
Монети	1	76.389.985	76.390	74.836.896	74.837
Монети	2	47.556.375	95.113	47.234.283	94.469
Монети	5	28.371.135	141.856	28.886.596	144.433
Монети	10	19.297.223	192.972	14.391.133	143.911
Монети	50	1.908.137	95.407	1.465.321	73.266
Банкноти	10	23.515.497	235.155	22.325.799	223.258
Банкноти	50	5.304.347	265.217	5.246.289	262.314
Банкноти	100	11.705.242	1.170.524	11.529.316	1.152.932
Банкноти	500	7.453.852	3.726.926	7.018.643	3.509.321
Банкноти	1000	17.677.636	17.677.636	16.791.516	16.791.516
Банкноти	5000	60.079	300.395	59.105	295.525
Вкупно:			23.979.250		22.767.435

33. Депозити на банките

	2012	2011
Депозити на банките во МКД	19.424.826	16.735.731
Депозити на банките во девизи	1.660.500	-
Расположливи депозити на банките во МКД кај Народната банка	1.158.367	-
Вкупно	22.243.693	16.735.731
Тековни	22.243.693	16.735.731

Обврските врз основа на депозитите кон банките во МКД ги одразуваат состојбите на сметките на банките кај Народната банка за порамнување на платните трансакции. Средствата на сметките на банките се вклучуваат во исполнувањето задолжителна резерва во денари на банките, за која Народната банка плаќа надомест во пропишан процент (белешка 34).

Од април 2012 година, домашните банки и филијали на странски банки имаат право на пласирање средства во депозити кај Народната банка. Роковите на достасување на депозитите се еден работен ден (преку ноќ) и седум дена, без можност за предвремено повлекување делумно или во целост. Народната банка во 2012 година плаќаше камата на депозитите преку ноќ по стапка од 1% на годишно ниво и камата на депозитите до седум дена по стапка од 2% на годишно ниво.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

34. Задолжителна резерва на банките во девизи и задолжителна резерва на штедилниците во денари

	2012	2011
Задолжителна резерва на банките во девизи	13.032.944	14.131.046
Задолжителна резерва на штедилниците во МКД	21.022	18.112
Вкупно	13.053.966	14.149.158
Тековни	13.053.966	14.149.158

Согласно со регулативата, банките имаат обврска за исполнување задолжителна резерва во денари и во девизи.

Од јануари 2012 година, Народната банка плаќа надомест по стапка од 1% на задолжителната резерва во денари на просечните издвоени средства на сметката на банката во текот на периодот на исполнување (2011: 2%). Од октомври 2009 година, Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва во девизи по стапка од 0.1% на годишно ниво.

Согласно со регулативата, штедилниците имаат обврска за задолжителна резерва во денари. Обврската за задолжителна резерва на штедилниците се исполнува на фиксно ниво. Народната банка плаќа надомест на задолжителната резерва на штедилниците по стапка на надомест на задолжителната резерва во денари на банките.

35. Благајнички записи на Народната банка

Во текот на 2012 година, рокот на достасување на благајничките записи изнесуваше 7, 14, 28 и 35 дена. На аукциите на благајнички записи се применуваа два типа тендери: тендер со неограничен износ и од април 2012 година - тендер со ограничен износ и максимално утврдена каматна стапка. Каматна стапка се движеше од 4% во јануари до 3,73% во декември 2012 година. (во 2011 година: рок на достасување беше 28 дена; кај тендер со износи и однапред дефинирана каматна стапка, каматната стапка изнесуваше 4,00%).

На 31 декември 2012 година пресметаната камата на благајничките записи на Народната банка изнесува 51.049 илјади МКД (2011: 45.002 илјади МКД).

36. Обврски врз основа на девизни репо-трансакции

Обврските врз основа на девизни репо-трансакции се однесуваат на склучените договори врз основа на девизни репо-трансакции со странски субјекти за кои како обезбедување се дадени странски хартии од вредност. Состојбата на обврските врз основа на девизни репо-трансакции на 31 декември 2012 година изнесува 9.690.392 илјади МКД (2011: 14.304.267 илјади МКД) и ја вклучува пресметаната камата во износ од 2 илјади МКД (2011: 2.306 илјади МКД).

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

37. Денарски депозити на државата

Народната банка врши депозитни работи за државата и за органите на државната управа, согласно со Законот за Народната банка.

	2012	2011
Единствена трезорска сметка	20.547.685	7.699.969
Останати денарски депозити	618.953	1.531.197
Вкупно	21.166.638	9.231.166
Тековни	21.166.638	9.231.166

Во текот на 2012 година, Народната банка плаќаше камата на депозитите на државата по каматна стапка од 1% на годишно ниво (2011: 1% годишно). Депозитите на државата ја вклучуваат пресметаната недостасана камата во износ од 13.793 илјади МКД (2011: 5.462 илјади МКД).

38. Девизни депозити на државата

Согласно со Законот за Народната банка и Законот за девизно работење, Народната банка е агент на државата за вршење платен промет со странство. Органите на централната државна власт и дел од јавните фондови ги депонираат своите девизни приливи на девизни сметки кај Народната банка, под услов Министерството за финансии формално да им одобри да отворат ваква сметка. На 31 декември 2012 година овие депозити изнесуваат 10.978.792 илјади МКД (2011: 12.063.953 илјади МКД). Во 2012 година, Народната банка плаќаше камата на девизните депозити на државата по каматна стапка од 0,7% на годишно ниво (2011: 0,7% годишно).

39. Ограничени депозити

Ограничените депозити главно вклучуваат девизни средства на депонентите (државата) коишто чекаат извршување дознака во странство и средства на депонентите (државата) коишто претставуваат покритее од 100% за акредитив што е отворен за нивна сметка од страна на Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

40. Обврски кон ММФ

Обврските кон ММФ ги сочинуваат обврските врз основа на нето кумулативната алокација, обврските врз основа на кредити и обврските врз основа на членство и депозити на ММФ.

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ- во име и за сметка на државата

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 14. декември 1992 година, Република Македонија наследи 5,4% од обврската во согласност со Законот за

40. Обврски кон ММФ (продолжува)

а) Обврски врз основа на алокација на СПВ- во име и за сметка на државата (продолжува)

правно наследство на Република Македонија на членството во ММФ по нето-алокацијата на СПВ од поранешна Југославија, во износ од 8.378.694 СПВ.

Со одлука на Извршниот одбор на ММФ од 7 август 2009 година, Република Македонија доби општа нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 51.076.245 СПВ. Со стапувањето во сила на четвртиот амандман на Статутот на ММФ на 10 август 2009 година, а врз основа на одлука донесена од Извршниот одбор на ММФ од 1997 година, Република Македонија доби специјална нето кумулативна алокација на СПВ во износ од 6.161.937 СПВ.

Вкупната обврска на Република Македонија за алокацијата на СПВ на крајот на 2012 година изнесува 65.616.876 СПВ (2011: 65.616.876 СПВ). Според Статутот на ММФ, обврската за алокацијата на СПВ достасува за наплата само во случај и во износ на откажаната алокација на СПВ, за што е потребна одлука од Советот на гувернери на ММФ, со мнозинство гласови од 85%, или во случај на укинување на учеството во Одделот на СПВ во рамките на ММФ.

Народната банка плаќа камата на вкупниот износ на обврската врз основа на алокација на СПВ (65.616.876 СПВ), пресметана по основната каматна стапка на ММФ. Почнувајќи од 2005 година, Народната банка ја рефундира исплатена камата на обврската врз основа на алокација на СПВ наследена од поранешна Југославија (8.378.694 СПВ), од Буџетот на Република Македонија.

Согласно со склучениот договор помеѓу Народната банка и Министерство за финансии на Република Македонија (види белешка 22), Народната банка ги рефундира и средства за исплатената камата на обврската врз основа на општата и специјалната алокација на СПВ, од Буџетот на Република Македонија.

б) Обврски врз основа на користени кредити од ММФ во име и за сметка на државата.

Во јануари 2011 година, ММФ одобри кредитна линија за претпазливост во износ од 413.400.000 СПВ или 600% од квотата на Република Македонија за членство кај ММФ, за поддршка на Буџетот на Република Македонија. Во март 2011 година, Министерството за финансии повлече 197.000.000 СПВ од одобрената кредитна линија за претпазливост.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

40. Обврски кон ММФ (продолжува)

в) Обврски врз основа на членство и депозити (види белешка 24):

	2012	2011
Обврски врз основа на издадена меница за членство кај ММФ	4.956.531	4.631.313
Обврски врз основа на сметката 1	12.422	11.607
Обврски врз основа на сметката 2	146	137
Вкупно	4.969.099	4.643.057
Тековни	4.969.099	4.643.057

41. Останати депозити

	2012	2011
Обврски врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти	1.916.861	2.895.033
Обврски врз основа на денарски депозити кон меѓународни финансиски институции	3.690	3.706
Вкупно	1.920.551	2.898.739
Тековни	1.920.551	2.898.739

Обврските врз основа на денарски депозити кон други домашни субјекти ги сочинуваат: клиентските сметки на брокерските друштва, сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност и сметката на Фондот за осигурување депозити. Клиентските сметки на брокерските друштва и сметката на Централниот депозитар за хартии од вредност служат за порамнување трансакции за работи со хартии од вредност. Народната банка не плаќа камата на овие депозити. Сметката на Фондот за осигурување на депозити, согласно со Законот за осигурување на штедни влогови, се држи кај Народната банка. Народната банка плаќа камата на сметката на Фондот за осигурување на депозити од 0,5% годишно (2011: 0,5% годишно).

Сметките на меѓународните финансиски институции се депонирани кај Народната банка. Народната банка не плаќа камата на овие депозити.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

42. Други обврски

Обврските се анализирани на следниов начин:

	2012	2011
Обврски произлезени од стечајот на БНТ	145.544	145.721
Обврски врз основа на распределена добивка	292	22.433
Обврски врз основа на наплатени ануитети од продадени општествени станови	5.821	10.473
Обврски врз основа на даноци	1.055	821
Други обврски	19.431	19.860
Вкупно	172.143	199.308

Обврските произлезени од стечајот на Банката за надворешна трговија (БНТ) се однесуваат на наследените обврски на Народната банка врз основа на штедни влогови на граѓани затечени во моментот кога беше објавен стечајот на Банката во 1995 година, во висина од 292.442 илјади МКД. За намирување на овие обврски, од стечајната маса на БНТ, на Народната банка ѝ беа обезбедени недвижности коишто таа веднаш, без надомест, ѝ ги отстапи на Владата на Република Македонија.

Обврските врз основа на распределена добивка се однесуваат на распределената добивка кон Буџетот на Република Македонија, а во согласност со одредбите на Законот за Народната банка. Распределбата на нето-добивката ја одобрува Советот на Народната банка (белешка 1).

Обврските врз основа на наплатени ануитети од продадени општествени станови претставуваат обврски кон Буџетот на Република Македонија за неисплатена денарска противвредност на девизни приливи врз основа на наплатени редовни ануитети од продадени општествени станови на физички лица. Уплатите од физичките лица ги примаат деловните банки и ги пренесуваат на посебна девизна сметка на Буџетот на Република Македонија кај Народната банка. Овие уплатени девизни средства се акумулираат на посебна сметка во Народната банка и таа ја пренесува нивната денарска противвредност на Буџетот на Република Македонија еднаш неделно.

43. Посебна резерва

	2012	2011
Посебна резерва за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со останати субјекти	3.543	907
Вкупно	3.543	907

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

43. Посебна резерва (продолжува)

Посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови се однесуваат на износот на главница и камата за коишто Народната банка очекува дека можеби ќе мора да им ги исплати на физичките лица коишто имаат поднесено тужба против Народната банка (види белешка 15).

Движењето на посебните резерви за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови е прикажано во продолжение:

	2012	2011
Состојба на 1 јануари	907	6.084
Зголемување / (ослободување) на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица (белешка 15)	2.802	(5.104)
Отпис на посебните резерви за потенцијални обврски врз основа на судски спорови со физички лица	(166)	(73)
Состојба на 31 декември	3.543	907

44. Останати обврски

	2012	2011
Депонирани средства врз основа на одземена ефика и депонирани емства	470.721	439.578
Противставка на пригодни ковани пари	135.495	135.144
Обврски кон добавувачи и други обврски	10.092	9.743
Одложени приходи	4.754	8.183
Уплати на капитал во очекување лиценца за вршење дејност	2.153	-
Вкупно	623.215	592.648

Обврските врз основа на депонирани средства по одземени ефика и депонирани емства се однесуваат на депонираните девизни средства коишто надлежни државни органи ги одзеле од правни и физички лица како задолжителна мерка и против кои покренале тужби кај надлежните судови. Во зависност од судското решение, овие девизи му се враќаат на лицето од кое се одземени или во денарска противвредност се исплатуваат во

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2012

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

44. Останати обврски (продолжува)

Буџетот на Република Македонија. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

Противставката на пригодните ковани пари е резултат на сметководствената политика во однос на пригодните ковани пари (како што е објаснето во белешката 2Љ и белешката 29).

Уплатите на капитал во очекување лиценца вклучуваат депозит што се однесува на барање за издавање лиценца од Министерството за финансии за вршење осигурителна активност, а во согласност со Законот за супервизија на осигурувањето. Народната банка не плаќа камата на овие средства.

45. Капитал и резерви

Капитал

Капиталот на Народната банка е дефиниран со Законот за Народната банка и на 31 декември 2012 година тој изнесува 1.289.789 илјади МКД (2011: 1.289.789 илјади МКД).

Општи резерви

Во согласност со одредбите на Законот за Народна банка, по издвојувањето на нереализираните приходи во ревалоризациони резерви*, 70% од финансискиот резултат за распределба се распределуваат во општите резерви сè додека не се постигне нивото на примарниот капитал на Народната банка. По достигнувањето на примарниот капитал, 15% од остатокот на добивката се распределуваат во општите резерви, а остатокот се распоредува во Буџетот на Република Македонија. Општите резерви се користат за покривање на општите ризици од работењето на Народната банка. На 31 декември, 2012 година, општите резерви се зголемија за позитивниот резултат за распределба од 2012 година во износ од 681 илјада МКД.

Ревалоризациони резерви

	2012	2011
Ревалоризациони резерви од нереализирани курсни и ценовни промени		
- Ревалоризациони резерви од курсни разлики	3.969.808	4.114.749
- Ревалоризациони резерви од ценовни и курсни промени на златото	11.801.134	11.811.906
- Ревалоризациони резерви од ценовни промени на хартиите од вредност за тргување	16.596	88.295
Вкупно	15.787.538	16.014.950

*Дефинирани како сметки на ревалоризациони резерви во Законот за Народната банка на Република Македонија

45. Капитал и резерви (продолжува)

Ревалоризационите резерви претставуваат акумулирани нето нереализирани позитивни курсни и ценовни промени од периодичните курсни ревалоризации на девизните средства и обврски, коишто се користат како резерва против можни идни негативни трендови во движењето на курсните и ценовните промени соодветно.

Ревалоризационата резерва од пресметани курсни разлики од девизните средства и обврски е намалена поради покривање на нереализираните нето негативни курсни разлики за 2012 година во износ од 144.941 илјада МКД (2011: зголемена за нето пресметани позитивни курсни разлики во износ од 390.442 илјади МКД).

Ревалоризационата резерва од курсни и ценовни промени на златото за 2012 година е зголемена за износ од 583.338 илјади МКД поради распределба на нереализираните нето позитивни ценовни и курсни разлики на златото (2011: зголемена за 2.022.245 илјади МКД). Ревалоризационата резерва врз основа на реализирани курсни и ценовни промени на златото во износ од 594.110 илјади МКД (2011: 527.192 илјади МКД) беше додадена на финансискиот резултат за распределба за тековната година.

Ревалоризационата резерва за ценовни промени на хартиите од вредност за тргување е зголемена за износ од 16.596 илјади МКД (2011: зголемена за 88.295 илјади МКД) поради распределба на нето позитивни ценовни промени на хартиите од вредност за тргување по принципот „хартија по хартија“. Ревалоризационите резерви врз основа на реализирани ценовни промени од хартиите од вредност во износ од 88.295 илјади МКД (2011: 97.621 илјади МКД) се додаваат на финансискиот резултат за распределба за тековната година.

46. Пари и парични еквиваленти

	2012	2011
Ефективни странски пари (белешка 16)	182.714	363.003
Депозити во странска валута (белешка 17)	25.913.801	24.668.079
Средства во СПВ кај ММФ (белешка 20)	75.050	35.967
Вкупно	26.171.565	25.067.049

47. Преземени и потенцијални обврски

а) Тужби

Во моментот се водат неколку судски постапки против Народната банка коишто произлегуваат од тековното работење. Народната банка им се спротивставува на овие тужби и врз основа на правен совет, смета дека нема да се јават значителни материјални загуби, освен износот за кој веќе е направена резервација (белешки 15 и 43).

48. Трансакции со поврзани субјекти

Народната банка има трансакции со поврзани субјекти, со Владата на Република Македонија и со сите членови на Советот. Трансакциите и состојбите со поврзаните субјекти се прикажани во белешките 5, 6, 13, 22, 23, 37, 38 и 42.

49. Настани по датумот на Извештајот за финансиската состојба

По датумот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба, се немаат случено материјално значајни настани коишто би требало да се објават во финансиските извештаи.